A°. 1860. No. 5. Woensdag 18 Januarij. Derde Jaargang.

BATAVIAASCH HANDELSBLAD.

Abonnementsprijs per half jaar.
Voor BATAVIA .... ƒ 12,50.
" JAVA .... - 15,—.
" de BUITENBEZITTINGEN .... - 17,50.
De betaling geschiedt **vooruit**. — Brieven **franco**.

HOOFD-BUREAU: te Batavia bij W. BRUINING. Te Samarang bij SOESMAN & Co. Te Soerabaya bij LE ROY & Co. Te Cheribon bij BLOK & RUZETTE. Te Pasoeroean bij WEIJERMANS & Co. Te Madioen bij G. A. HOGENRAAD. Te Padang bij R. H. VAN WIJK Rz. Op de Buitenbezittingen aan de Stoombootkantoren van den heer W. CORES DE VRIES, en voor Nederland bij M. WIJT & ZONEN te *Rotterdam*.

Prijs der Advertentiën.
Voor de VIJF Woorden .... ƒ 0,50.
" Idem bij 1ste of meerdere herhaling.. " 0,25.
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentiën voor de **Mail-Editie** dezelfde prijs.

Bij deze Courant behoort één Bijvoegsel.

Berigt.

De Uitgever van dit Blad verzoekt inzenders van **Advertentiën** *beleefdelijk, om die op Woensdag en Zaturdag* **uiterlijk vóór 12 uren 's morgens** *te doen bezorgen.*

Later aangeboden wordende, kunnen dezelve niet dan in het eerstvolgende Nummer worden opgenomen.

1°. *Om reden het Reglement op de Drukwerken in Nederlandsch-Indie in het laatste gedeelte van Art. 15, voorschrift, één Exemplaar van de uit te geven Courant* **TWEE UREN** *vóór de uitgifte moet worden bezorgd aan het hoofd van het plaatselijk bestuur; en*

2°. *Ook door de belangrijke uitbreiding van het abonnement, is die maatregel noodzakelijk geworden, ten einde in staat te zijn, de Courant op den behoorlijken tijd aan de post en de huizen der abonnenten alhier te kunnem doen bezorgen.*

Vendutiën.

Donderdag 19 Januarij, voor het woonhuis van kapitein *Ravesteijn*, in het Kampement nabij het Monument, door *van Slooten, Morgan & Co.*

En à 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *J. Speet.*

Vrijdag 20 Januarij, voor het woonhuis van den Hoog Edel Gestr. Heer Jhr. Mr. *D. A. Junius van Hemert* op Molenvliet, door *Gebr. Roselje & Co.*

En à 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *Cassalette & Co.*

Maandag 23 Januarij, voor het woonhuis van den Heer Majoor *van Deventer*, op het Waterlooplein, door *van Slooten, Morgan & Co.*

Dingsdag 24 Januarij, à 6 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *Gebr. Veit*, op Passer Senin.

En à 2 pCt. vendusalaris, op het Heemradenplein, door *John Pryce & Co.*

Woensdag 25 Januarij, voor het woonhuis van den Heer *Louran*, op het Koningsplein, door *Gebr. Roselje & Co.*

En à 4 pCt. vendusalaris, op 's lands werf door *John Pryce & Co.*

[illegible]

Getrouwd:

H. T. W. DOEVE
en
J. C. H. CORNELIUS.

BANJOEMAAS, 5 *Januarij* 1860. (6259)

Bevallen van een ZOON, *W. C. Kroon, Graichen.*
BATAVIA, 12 *Januarij* 1860.
Eenige kennisgeving. (6242)

Bevallen van eene DOCHTER, *M. P. van der Chijs, van Kooten.*
BATAVIA, 15 *Januarij* 1860. (6254)

Op den 9den November 1859, overleed te Leiden onze geliefde Moeder, Mevrouw de Weduwe *J. Houthuijsen, Buth.*

Uit aller Naam:
C. L. HOUTHUIJSEN.

SISSEPAN (Pondok-Gedé), 14 *Januarij* 1860. (6260)

VENDUTIE
Donderdag, den 19 Januarij,
voor het Commissiehuis van
J. SPEET,
van de reeds vroeger geannonceerde
MODEWAREN,
als:
bijzonder fraaije Jaconas Dameskleeden,
en JACONAS aan stukken van 70 en van 16 ellen, DAMES SCHOENEN, ZIJDE DASSEN, FICHES, CORSETTEN, een partij SCHRIJFBEHOEFTEN, 200 riem VELIJN SCHRIJFPAPIER, 600 gros beste soort STALEN PENNEN;
supra fijne LONGCLOTH,
SO. & MH. aan stukken van 52 en 53 ellen.
Revolver Pistolen
van *Lefaucheux*, ieder Pistool voorzien van 4 doozen met Staartkogels-Patroonen,
BESTE GRASBOTER,
diverse MEUBELEN, enz.
TWEE DAGEN voor de Veiling zijn de goederen te bezigtigen. (6236)

Op de Vendutie van Donderdag bij *J. Speet* zal mede worden verkocht:
een partij pas aangebragte
KASTANJES,
(6257) in Zakken van **500 stuks.**

Op de Vendutie
van **DONDERDAG** zal zonder *Reserve* worden verkocht:
147 karaat ONGEZETTE
BRILLANTEN,
bij kavelingen van **10** karaat, en
497 stuks ONGEBOORDE
Ceylonsche Paarlen;
de verkoop dezer Preciosa's zal ten **11 Uur** plaats hebben, waarna de
Goude SICCA Ropijen
zullen worden verkocht, geannonceerd in de Java Courant van heden.
(6237) J. SPEET.

Donderdag zal nog worden verkocht bij J. SPEET,
20 stuks superieure
FRANSCHE MADAPOLLAMS,
ieder stuk van **80 à 85** ellen lang en circa $3\frac{1}{2}$ el **breed**, bijzonder doelmatig voor BEDDE LINNEN en ander huisselijk gebruik.
Dit goed zal per stuk worden geveild. (6238)

Op de Vendutie van Donderdag bij *J. Speet*, zal mede worden verkocht:
56 vaten Koolteer.
180 stukken breed GORDIJNGOED, aan stukken van 32 el.
114 stukken *geruite TJELÉ.*
(6258) ALLES ZONDER RESERVE.

VENDUTIE
op DONDERDAG, 19 *Januarij* 1860,
wegens vertrek
voor het woonhuis van den WelEd. Gestr. Heer
RAVESTEIJN,
nabij het Monument door
VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,
van eenen netten INBOEDEL, bestaande uit: Spiegels en Schilderijen, Hang- en Tafellampen, Stoelen, Tafels, Canapés, Ledikanten, Consoles, Kasten, Pleet-, Porcelein-, Cristal- en Glaswerk, Rijtuigen, Bendies, Wagen en Bendiepaarden, een goed gedresseerd Rijpaard, enz. (6230)

VENDUTIE
op Vrijdag 20 Januarij 1860,
voor het Commissiehuis van
CASSALETTE & Co.,
van Diverse
LIJNWADEN,
een FACTUUR
Fransche SPIEGELS van diverse Dimensien, met en zonder supports, 3 Kisten MONSTERFLESCHJES, LAMPGLAZEN, PROVISIEN in Blik, Witte WIJNEN, enz. Pleeten BLAKERS, Papieren Lamp-KAPPEN.
Verder:
1 Kist fijne BORDUURWOL van alle nuances, HEMDKNOOPEN, LINNEN-ZAKDOEKEN, BAREGE, ROBES, Gemaakte BLOEMEN, etc.
Verder:
KONINKLIJK WAPEN, 26 Balen ongebleekte DRIL.
" " eene partij witte SHIRTINGS.
min of meer door Zeewater beschadigd. (6235)

Op de Vendutie van Vrijdag 20 Januarij bij* Cassalette en Co. *zullen nog worden verkocht:
150 groote Japansche Martevanen.
welke ten gerieve van partikulieren bij 2 stuks zullen worden opgeveild. (6285)

OP DE VENDUTIE
van Vrijdag 20 Januarij zal nog worden verkocht:
300 PIC. JAVA KOFFIJ.
(6292) CASSALETTE & Co.

VENDUTIE
op Vrijdag, den 20 Januarij 1860,
WEGENS VERTREK,
ten huize van den HoogEdel Geboren Heer
Jkhr. Mr. *D. A. Junius van Hemert*,
aan het Molenvliet, door
Gebr. Roselje & Co.,
van een netten en wel geconserveerden INBOEDEL, bestaande uit diverse Meubelen, zoo van Mahonie- als andere houtsoorten, waaronder AMEUBLEMENTEN, fraaije ÉTAGÈRES, dito KASTEN, TOILET DUCHESSE, CONSOLES en TAFELS, allen met MARMEREN BLADEN; SPIEGELS en SCHILDERIJEN, LAMPEN, PENDULES, VAZEN, eene zeer goede **Pianino**, Porcelein-, Pleet-, Kristal- en Glaswerk.
Rijtuigen, Paarden, Tuigen, etc. etc.
Op ZONDAG te voren te bezigtigen. (6287)

VENDUTIE
Maandag 23 Januarij 1860,
wegens vertrek, voor het woonhuis van den Hoog-Ed.-G. Heer Van Deventer
(Plein van Waterloo), door
VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,
van eenen zeer netten INBOEDEL, bestaande uit groote SPIEGELS en SCHILDERIJEN, HANG-, TAFEL- en MUURLAMPEN, STOELEN, TAFELS, CONSOLES, KASTEN, LEDIKANTEN, MATTEN, MARTEVANEN, PORCELEIN-, CRISTAL-, GLAS- en AARDEWERK;
VOORTS NOG:
1 MYLORD, 1 COUPÉ, 4 spannen goedgedresseerde WAGENPAARDEN, 1 RIJPAARD, TUIGEN, etc.
(6273)

De tegen 23 Januarij geannonceerde
Executoriale Verkoop
van een ERF en WOONHUIS, toebehoorende aan de Chinesche Vrouw **Tjio Sioe Liannio**, Weduwe van **Lie Pekhouw**,
IS UITGESTELD
op Maandag den 27 Februarij 1860,
waar alsdan Vendutie gehouden wordt.
(6255) Mr. H. ROCHUSSEN qq.

VENDUTIE
Op Dingsdag 24 Januarij,
voor het Commissiehuis van
Gebr. **VEIT**, Bassar Senen,
van diverse MEUBELEN, van vertrekkende Officieren en Ambtenaren, WAGENS, BENDIES, PAARDEN, TUIGEN, enz., enz. (6274)

Op de Vendutie
van Dingsdag den 24 Januarij,
zal ook worden verkocht:
een compleet
GAMELANGSPEL.
(6275) Gebr. VEIT.

VENDUTIE
op Woensdag den 25 *Januarij* 1860,
ten huize van den Heer
J. P. LOURAN,
Zuidzijde Koningsplein, door
GEBR. ROSELJE & Co.,
van een' keurig netten en nog zoo goed als nieuwen
INBOEDEL,
bestaande uit: zoo Europeesch als hier gemaakt Meubilair, waaronder een zeer elegant Ameublement voor Salon, fraaije Kasten, Consoles, Buffet, diverse Tafels, Knapen en Toiletten, allen met Marmeren bladen, Etagères, Dames Bureau, Secretaire, Boekenkasten, allen van massief Mahonijhout.
Wijders:
groote Spiegels, Schilderijen, Lampen (waaronder met Porceleinen Bollen), Pendules, Vazen. **Twee zeer fraaije welluidende PIANINO'S**, waarvan een **Oblique** naar de laatste uitvindingen vervaardigd. Een Compleet stel Zilver in Mahonijhouten Kist, Fraaijen Porceleinen Eet- en Theeserviezen, Een Stel Drinkglazen van het fijnst geslepen Boheemsch Cristal, Een aantal keurige Etagère voorwerpen, bijzonder soliede Engelsch Pleetwerk, enz., enz.
Voorts:
Europeesch Keukengereedschap, Martevanen, Bloemen, Een Mylord, Een Palanquin, Een Handwagen met lossen Bok, goede hardloopende Paarden, Tuigen, enz., enz.
Op Zondag den 22sten te bezigtigen. (6240)

HOUT-VENDUTIE
op Dingsdag den 24 Januarij,
op het *Heemradenplein*, door
(6267) JOHN PRYCE & Co.

VERKOOP VAN EEN SCHIP.
Op Woensdag den 25 Januarij,
zullen de ondergeteekenden publiek verkoopen
op 's Lands Werf, ten 9 1/2 uur:
Z. M. voor de dienst afgekeurde
Schoenerbrik »PADANG",
zooals zij is liggende aan het Marine-Etablissement te *Onrust*, met MASTGESTEL, staand en loopend TUIG, EEN STEL ZEILEN en EEN ANKER MET KETTING; en daarna den waarloozen INVENTARIS van dien bodem.
(6268) JOHN PRYCE & Co.

VENDUTIE
op Vrijdag den 27sten Januarij,
zal den ondergeteekende publiek verkoopen, de
INBOEDEL,
en de nalatenschap van wijlen den Chinees
LIE ABOEN,
bestaande in
een compleet Chineesch AMEUBLEMENT;
Goud- en Zilverwerken,
JUWEELEN,
Singapore Planken,
een groot partij
Jattie Balken, Planken en Duigen
voor vaatwerk,
en een menigte
Handels Artikelen,
en voor Rekening van den belanghebbende:

No. 1. Een goude mans BUIKPLAAT zoo als dezelve gedragen wordt door de *Borneosche Vorsten* bezet met ruim 700 *Diamanten* als bloemwerk op het goud bevestigd.
" 2. Een goude vrouwe PLAAT of MOEKA PENDING geheel met *Diamanten* bezet.
" 3. Twee BRILLANTEN van circa 7 *karaat* als *giwangs gezet*, wit, rond van vorm en zonder eenige fouten.
" 4. Twee groote DIAMANTEN GIWANGS van *acht karaat.*
" 5. Een stel van ACHTTIEN BRILLANTEN KNOOPEN van cirka 1 *Karaat per stuk.*
" 6. Een RING met *een groote Smaragd* en omzet met *Diamanten.*
" 7. Een RING met *Een brillant* van vijf karaat.
" 8. Twee zware GOUDE ARMBANDEN met *Diamanten* en *Robijnen* bezet.
" 9. Een goude SIRIE DOOS wegende 28½ *Reaal*, het goud waarvan deze doos vervaardigd is houd 24 karaat of zoogenaamd *Batoe Sambielan* en is gegarneerd *met 72 witte Brillanten* en 128 *Diamanten.*

(6256) J. SPEET.

VENDUTIE
op Dingsdag, 31 *Januarij* en
Woensdag 1 *Februarij*,
wegens vertrek
ten huize van den Heer
H. C. WILMANS
op Kramat door
CASSALETTE & Co.,
van eenen keurigen en uiterst wel geconserveerden INBOEDEL, bestaande meerendeels uit: MAHONIJHOUTEN MEUBELEN, als: Ameublementen voor SALON en BOUDOIR. Canapés, Voltaires, Kasten en Etageres; Tafels, Consoles en Knapen met Marmeren bladen. Een fransch Ameublement met Rottingwerk, eenige ingelegde Singapore Meubelen.
Voorts:
zeer fraaije Spiegels en Schilderijen, Kroonen, Lampen, Pendules, marmeren Vazen, Kristal-, Pleet- en Zilverwerk. Een **Chineesch Porceleinen Eetservies.** Een BILLARD zoo goed als nieuw.
Wijders:
9 Spannen Hardloopende Wagenpaarden, waaronder 1 Span groote **Preanger Schimmels.** Een uitmuntend goed Dames-Rijpaard en 3 Bendie paarden.
Wagens, als: 1 Coupé, 1 Mylord, 1 Handwagen en 1 Bendie, Wagentuigen, Zadels enz.
Melkgevende en bezette **Koeijen**, waaronder één van *Bengaalsch* ras.
Eene fraaije collectie BLOEMEN in potten enz.
Regeling der Vendutie:
Op Dingsdag de Wagens, Paarden, Koeijen, Keukengereedschappen, enz.
Op Woensdag de Meubelen, Billard, enz. binnenshuis.
Geene goederen kunnen worden bijgebragt.
Alles Zondag 29 Januarij te bezigtigen. (6284)

VENDUTIE.

Op een nader te melden dag in de maand Februarij, zal Vendutie gehouden worden ten huize van den Heer

H. J. LION,

op Tana-Abang,

van een nagenoeg nieuwen en wel onderhouden

INBOEDEL,

bestaande uit:

Salon- en Boudoir-Ameublementen

van Ebben- en Palissanderhout, zeer fraaije SPIEGELS met CONSOLES met Marmeren Bladen, KNAPEN met Marmeren Bladen, Mahonijhouten BUFFET, een Mahonijhouten LEDIKANT voor een persoon, een SCHAAK- en TRICTRAC-TAFEL,

TWEE ZILVEREN THEESERVIEZEN,

gegraveerd, groote keur, HANGLAMPEN van Engelsch Brons met 4 en 2 lichten, twee BOUDOIR-HANGLAMPEN,

Medaillon-Schilderijen,

eene PIANINO

van Carl Scheel (zeven oktaaf, sedert 2 jaren op orkesttoon), een naauwkeurig loopende

REGULATEUR,

een EETSERVIES van Fransch Porcelein (wit met gouden randen) voor 24 personen, een Kristal DESSERT-SERVIES,

twee uitmuntende BUKSEN,

eene Buksflint, Jagtgeweeren

en

PISTOLEN,

en al hetgeen tot een volledigen Inboedel behoort; voorts:

drie RIJTUIGEN,

een zoo goed als nieuwe VIS-à-VIS,

EEN MILORD,

en een geheel nieuwen KINDERWAGEN,

MILORD voor 1 of 2 Paarden

en drie spannen goede

Wagenpaarden.

(6262) CASSALETTE & Co.

Bij WINSSERS, DE LANGE & Co.,

opvolgers van

van der Meulen & Co.,

Verkrijgbaar:

Verschillende soorten

ROODE WIJN,

waaronder ECHTE BAOUR MEDOC op fust en afgetapt; CHATEAU LA TOUR St. ESTEPH; CRUSE ET FILS FRERES en meer andere voor goed bekende merken,

PUIKE CHAMPAGNE,

waaronder ECHTE Vve CLIQUOT en het gerenommeerde merk MORIZET-HUET, BOURGONGNE; HERMITAGE en MUSCAT FRONTIGNAN VIEUX.

Beste MADEIRA & PORTWIJN

op *heele* en *halve* flesschen.

Teneriff Wijn, Echte Cognac & Barcelona Brandewijn.

Alle soorten van goed

BIER,

waaronder het bekende DUBBELD PRINCESSEN VALKBIER op *heele* en *halve* Kruiken. ECHT BAIERSCH BIER van TH. EHMANN te *Ketzingen*, ALSOPP'S PALE-ALE.

RIJNWIJNEN

op *heele* en *halve* flesschen, waaronder de zoo gunstig bekende merken CARTE BLANCHE, MöSELBLUMCHEN en VONDEM, ECHTE MOESELWIJN, FRANSCHE SIROPEN, VRUCHTEN op water en op Brandewijn, HOLLANDSCHE MORELLEN op Brandewijn, FOCKING LIKEUR en ELINER, ECHTE JAMAICA RUM, FRANSCHE en HOLLANDSCHE AZIJN, KRUIDEN AZIJN, ABSINTH SUISSE en KIRCH WASSER; CHERRY-CORDIAL.

VERSCHE PROVISIEN

in blik van NIEUWENHUIJS, ALBERDINGK THIJM en SCHALENKAMP, GEDROOGDE GROENTEN in stopflesschen, INGELEGDE GROENTEN in stopflesschen, deze dagen ontvangen als:

Bloemkool,	**Snijboonen,**
Andijvie,	**Spercie Boonen,**
Roode Kool,	**Brusselsche Spruitjes.**
Zuurkool,	

Pas aangebragte Nieuwe HARING en ANSJOVIS. Bombay UIJEN. Amerikaansch MEEL in trommels voor huisselijk gebruik. Samarangsche en Engelsche BESCHUITJES in *heele* en *halve* trommels. WATERCRACKERS.

Alle soorten van KOEK, BANKET- en SUIKERWERK; CASPER FLECKJES. Echte Deventer KOEK.

MORILLES en CHAMPIGNONS, MACARONI en VERMECELLI.

Uitgezochte Padang KOFFIJ voor huisselijk gebruik. EIKEL-KOFFIJ in Stopflesschen. Beste Chineesche THEE, enz. enz. (6277)

No. 2 CORT. Model, No. 4, No. 5 HAVANNA Model, en alle andere soorten Cigaren,

van het jaar 1858.

Bij

(6244) ABEELEN, DENNISON & Co.

THÉATRE FRANÇAIS DE BATAVIA.

Avec la permission de Mr. le Résident.

VENDREDI, 20 Janvier 1860.

3me Représentation du 3me mois de l'Abonnement.

LE SONGE D'UNE NUIT D'ÉTÉ,

Opéra Comique en 3 actes, musique de Mr. *Ambroise Thomas.*

Le Spectacle commencera à 7½ heures précises.

A l'étude pour le mois prochain:

MARIE de RUDENZ,

Grand Opéra en 4 actes et 6 tableaux, musique de Mr. *Guille de St. Simon*, premier et deuxième Chef d'Orchestre du Théâtre.

A l'étude pour le troisième mois de l'Abonnement:

ZAMPA, L'AMBASSADRICE et LE NAUFRAGE DE LA MEDUSE.

VAN KINSBERGEN,

(6272) *Directeur-Gérant.*

LOGE DE STER IN HET OOSTEN.

RECEPTIE

in den 1en Graad,

op Donderdag den 19 Jan. 1860,

des avonds ten 8 ure.

De 1e Secretaris,

(6241) G. P. J. OCKERSE.

Bij ***Winsser, de Lange en Co.,***

opvolgers van **van der Meulen & Co.,**

VERKRIJGBAAR:

puike Edammer Kaasjes,

(6278) pas aangebragt.

Pas Ontvangen:

Grissésche Leksteenen

en

Europesche

vuurvaste Steenen.

(6270) A. BEDIER.

Pas Ontvangen:

Engelsche Regen- of Bendy-en Wagenjassen á . . . ƒ 26.---

Dito sluitende dikke Jassen voor Paardrijden of voor Koetsiers à ƒ 10,--- contant.

(6288) ABEELEN, DENNISON & Co.

Verschillende soorten van

IJzeren Hekwerken,

Amerikaansche en Fransche

POMPEN,

voor Putten en Badkamers.

divers Koper- en IJzerdraad,

voor centrifuge Rijstpelmolens, Volières.

Bij

(6271) A. BEDIER.

No. 2 HAVANNA Model Cigaren 1859,

van zeer fijne qualiteit,

(à Contant).

Bij

(6245) ABEELEN, DENNISON & Co.

BRANDON & Co.

berigten bij deze, dat zij eene overeenkomst hebben gesloten met den heer

H. CHASTEL,

van ROTTERDAM, tot het confectioneeren van Heeren Kleedingstukken en alles wat tot dat vak behoort.

Den heer H. CHASTEL, in de laatste tijden **Parijs** en **Londen** bezocht hebbende, heeft de nieuwste elegantste en confortabelste modellen medegebragt, alsmede de fraaiste en fijnste LAKENS, superfijne SATIN DE LAINE en TRICOT, en eene prachtige keuze der nieuwste VESTENSTOFFEN en HEEREN MODE-ARTIKELEN.

De Heer H. CHASTEL blijft zich occupéren in het Magazijn op Rijswijk. (6286)

J. J. UTZMANN,

Facteur et Accordeur de Piano's,

à BAZAR-BAROE.

REPARATION D'INSTRUMENTS DE MUSIQUE.

Abonnement pour accorder un Piano.

Par Année	ƒ 50,—
„ Sémestre	„ 30.—
„ Trimestre	„ 20,—
Hors l'Abonnement pour accorder un Piano	
à 2 cordes	ƒ 8,—
à 3 „	„ 10,—

PIANO'S à Vendre.

ECHTE ITALIAANSCHE VIOOLSNAREN.

(6142)

Handelsdrukkerij. — W. BRUINING.

Verkrijgbaar:

KANTOOR-ALMANAK

voor 1860.

Gedrukt in 3 kleuren.

Opgeplakt	ƒ 4,50
Onopgeplakt	„ 4,—

Nederlandsch-Indische

ZAK-ALMANAK

Prijs ƒ 2,—. Franco per post ƒ 2,50.—

Mede verkrijgbaar bij BLOK & RUZETTE te Cheribon, en GEBR. GIMBERG & Co. te Sourabaya.

(6276)

Boekhandel LANGE & Co.

REPERTORIUM

OP DE

STAATSBLADEN

VAN

Nederlandsch-Indie,

met de vervolgen van 1816—1858.

DOOR

Mr. TOLLENS.

Dezen systematischen Index, voor ieder die het Staatsblad te raadplegen heeft, onmisbaar, wordt voortdurend bij de Uitgevers **LANGE & Co.** te Batavia en bij alle andere Boekhandelaren gedebiteerd, tot den prijs van ƒ 25.—.

Het werk is gebonden en met witte bladen doorschoten. (6261)

AMSTERDAM, Nieuwendijk.

ROTTERDAM,	**HOORN,**
Hoogstraat.	Grootte Noord.

H. Wille & Co.

Aan Familien naar **Nederland** vertrekkende, recommandeeren wij onze bovengenoemde **Magazijnen** te gaan bezigtigen.

Wij hebben daar steeds eene groote keuze in THEE- en TAFELSERVIEZEN, DÉJEUNÉS, Brittannia metalen THEEPOTTEN, MELKKANNEN, SUIKERPOTTEN, SPOELKOMMEN en BOUILLOIRS, Cristallen COMPOTTES, KARAFFEN, LIQUEUR-, WIJN-, MADERA- en CHAMPAGNE-GLAZEN, Engelsche TAFEL-, DESSERT- en VOORSNIJMESSEN, Verlakte TROMMELTJES, BLAADJES, THEEBLADEN, KOFFIJKISTJES, THEEKISTJES en BROODMANDEN in meer dan 20 verschillende Dessins, Vergulde, Bronzen en Marmeren PENDULES, LAMPEN, VAZEN, BEELDJES en alle mogelijke ORNAMENTEN, alles tot goedkoope doch vastgestelde prijzen.

(6251)

Bij den ondergeteekende verkrijgbaar:

goede Vatwijn,

St. Julien Médoc, in kisten van 4 dozijn; **Chateaux Lafite** en **Hermitage rouge** in kisten van 1 dozijn; verschillende soorten van RHIJNWIJN, MADERA, PORTWIJN, CHAMPAGNE van diverse merken;

Grand VIN IMPÉRIALE,

in kisten van 48/4 flesschen; HAANTJES- en VALKERBIER, COGNAC *John Alberty* en *Jules Robin*; Fransche geassorteerde SIROPEN, witte ABSINTHE, VRUCHTEN op Water, diverse gedroogde VRUCHTEN, Prunes d'Ente, Fransche en Engelsche GELEIJEN, Z. M. KAAS, HAMMEN; diverse

HOLL. EN FRANSCHE PROVISIEN

in blik;

BOTER, SELTERSWATER 1/2 kruiken, Engelsche BESCHUIT in blik, Fransche en Engelsche ZUREN, BITTER, GENEVER, Engelsche Halsters en Kettingen, enz.

(6269) A. BEDIER.

BRANDON & Co.

hebben ontvangen een fraaije partij der fijnste

PANAMA HOEDEN;

en weder eene nieuwe zending

SCHOTSCHE PLAIDS

en

REGENMANTELS.

(6234)

Te koop voor ƒ 2,000.

Een zoo goed als Nieuw

BILLARD,

uit de bekende Fabriek van THURSTON & Co. te Londen, met alle deszelfs Kisten ter verzending, 48 QUES, en in alle deelen komplect;

lengte 12 Voeten,

breedte 6 dito;

tevens een frai ronddraaijende LAMP met 6 lichten, MATTEN rondom de Tafel, TAFELKLEED, WATERPAS, BORD met de Regels van het Spel, een ronddraaijend BORD voor het Markeeren, een ander voor het Poel-Spel, BORSTELS, in een woord met alle mogelijke vereischten voor een kompleet Billard-Spel.

(6246) ABEELEN, DENNISON & Co.

VERKOOP het Woonhuis,

van den Ondergeteekende, Tana-Abang, Oostzijde, vroeger bewoond door den Heer *Stok*.

(6266) A. KINDER DE CAMARECQ.

VERKOOP het HUIS

van Mr. J. R. COUPERUS. (6228)

VERKOOP het Huurcontract van het in het Bataviaasch Handelsblad, dd. 4 Januarij jl. ter verkoop geannonceerd Land **Tjililitan**, loopende tot en met 30 Junij 1867.

350 à 400 bij uitstek fraaije

Slagtossen,

100 à 125 dito dito

MELKKOEIJEN,

Bengaalsch Ras.

een Stier, Europeesch Ras.

150,000 Dakpannen 1ste soort.

de Nederlandsch-Indische Schoener

de Haai,

met deszelfs compleeten en bijna nieuwen Inventaris.

JOHN PARKER.

NB. Voor het Schip adres de Heeren KESSLER & Co.

(6283)

VERKOOP het Huis

op Tana-Abang,

bewoond door en toebehoorende aan

(6263) H. J. LION.

VERHUUR

het Huis,

op Kebon-Sirih, thans bewoond door den HoogEd G. Heer *Rutering*, Directeur der Producten en Civiele Magazijnen.

DüMMLER & Co.

BATAVIA, 14 *Januarij* 1860. (6253)

VERHUUR, een Huis,

in Gang Boentoe. Te bevragen bij

(6250) J. G. MARTHEAS.

TE HUUR

wordt gevraagd een HUIS, om in den loop der maand Februarij aanstaande te kunnen aanvaarden; liefst gelegen op *Cramat*, *Parapattan* of *Weltevreden* en tegen een huurprijs van ƒ100,— à ƒ150,— 's maands. Adres onder letter A. Z. bij LANGE & Co. (6265)

VERHUUR Twee gemeubileerde Kamers, in de *Gang-Sekretarie*, Te bevragen bij

(6293) Mevrouw de wed. SCHMIDT.

Wissels op Nederland

bij

(6252) REIJNST & VINJU.

Aangeboden

20,000 Guldens,

onder eerste verband, tegen 6 pCt. rente.

Adres bij den Uitgever dezes. (6229)

FRIELINK & Co.,

Nagasaki en Kanagawa.

(6227)

Die iets te vorderen hebben van den ondergeteekende, worden beleefdelijk verzocht, in den loop dezer maand hunne rekeningen in te dienen.

(6264) H. J. LION.

V. P., te Buitenzorg,

voorzien zijnde,

zijn verdere aanvragen vergeefs.

(6232)

Bataviaasch

HANDELSBLAD.

Heeren inteekenaren op het BATAVIAASCH HANDELSBLAD worden beleefdelijk verzocht, hun abonnement voor het Eerste halfjaar 1860 bij tijds te verlengen, ten einde van de geregelde toezending van het blad verzekerd te zijn.

Aanvragen om nieuwe abonnementen worden evenzeens bij tijds verzocht, ten einde de oplage daarna te kunnen regelen.

Prijs per halfjaar.

Voor Batavia	ƒ 12,50.
„ Java	„ 15,—.
„ de Buitenbezittingen	„ 17,50.
„ Nederland	„ 22,50.

De Inteekening en storting der gelden, alsmede voor Advertentien voor dit Blad kan ook geschieden:

te Cheribon bij de heeren **Blok & Ruzette**, en
te Samarang bij de heeren **Soesman & Co.**,
te Soerabaya bij de heeren **Le Roy & Co.**,
te Pasoeroean bij de heeren **Weijermans & Co.**,
te Madioen bij den heer **G. A. Hogenraad**,
te Padang bij den heer **R. H. van Wijk Rz.**, en
op de Buitenbezittingen aan de kantoren der stoomboten van den heer **W. Cores de Vries**.

De Uitgever,

(6247) W. BRUINING.

BATAVIA, 23 *November* 1859.

S. W. van Hogezand Jr.

gewezen deelgenoot der
firma S. B. VAN KLEEFF & Co.,
heeft de eer bekend te maken, dat hij eene

TOKO heeft geopend

tegenover het Stadhuisplein,
en beveelt zich aan in de gunst van het geachte Publiek.
BATAVIA 3 *Januarij* 1860. (6289)

PAUL VAN VLISSINGEN & DUDOK VAN HEEL VAN VLISSINGEN VAN HEEL & DEROSNE CAIL & Co.
te Amsterdam.

De ondergeteekenden Agenten van voormelde fabrikanten, bevelen zich voortdurend aan, voor de levering van alle soorten van

MACHINERIEN EN GEREEDSCHAPPEN.

Bestellingen kunnen ook gedaan worden bij de Heeren **C. J. van Eck & Co.** te *Soerabaya*, **van den Broek & Veeckens** te *Samarang* en **Saportas & Co.** te *Cheribon.*
(6143) DÜMMLER & Co.

Nederlandsch-Indische
Escompto-Maatschappij.

ALGEMEENE VERGADERING
van Stemgeregtigde Deelhebbers,
op Vrijdag den 20 Januarij 1860,
des morgens ten 11 ure, ten Kantore der Maatschappij.
Onderwerpen ter behandeling:

(Artikel 16 der Statuten)
Vaststelling der Balans van het tweede boekjaar, afgesloten onder ultimo December 1859, welke tevens gedurende 14 dagen ter visie ligt voor Deelhebbers.
(Artikel 11)
Benoeming van drie Gedelegeerden (waarvan één niet herkiesbaar.)
Benoeming van twee Kommissarissen (niet herkiesbaar.)

Namens het Algemeen Bestuur:
(6176) TIEDEMAN & VAN KERCHEM.
Directeuren.

Impérial
Brand-Assurantie-Maatschappij.

gevestigd te LONDEN sedert 1803.

De ondergeteekenden, Agenten van genoemde Maatschappij, blijven steeds Verzekeringen sluiten tegen Brandschade op Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen, enz., enz., als ook op Suiker-, Koffij-, Thee- en Tabaks-Etablissementen, op de ondervolgende voorwaarden, als:

Op Gebouwen van Steen met pannen gedekt, gelegen in steden, zoomede op goederen daarin, tegen 1 pCt. 's jaars.
Op Gebouwen van Steen met pannen gedekt, buiten steden en afgezonderd van andere gebouwen, zoomede op Goederen of Meubelen daarin, tegen...... $^{1}/_{4}$ pCt. 's jaars.

Op Suiker-, Koffij-en Thee-Etablissementen.

Op Gebouwen van Steen met pannen gedekt, zoomede op Goederen, Produkten, Machineriën, Gereedschappen, enz. daarin, tegen...... $^{3}/_{4}$ pCt. 's jaars.
Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz. daarin, tegen. 1 pCt. 's jaars.
Op Gebouwen van Hout met Sirappen gedekt, zoomede op Goederen daarin, tegen.......................... $1^{1}/_{4}$ pCt. 's jaars.

Op Tabaks-Etablissementen.

Op Gebouwen van Steen met pannen gedekt, zoomede op het Product of Goederen daarin, tegen $1^{1}/_{4}$ pCt. 's jaars.
Op Gebouwen van Hout met pannen gedekt en het product daarin, tegen.... $1^{1}/_{2}$ pCt. 's jaars.

Nadere informatiën te bekomen bij
MACLAINE, WATSON & Co., te Batavia.
(6141) McNEIL & Co., te Samarang.
FRASER, EATON & Co., te Soerabaya.

SUN FIRE OFFICE.

Gevestigd te Londen sedert 1710.

De Ondergeteekenden, Agenten van bovenbedoelde Maatschappij in deze gewesten, zijn bereid om tegen Brandschade te verzekeren, tegen de volgende premien:

Gebouwen van steen met pannen gedekt, gelegen in de steden, zoomede goederen in dezelve. . . . . 1% 's jaars.
Gebouwen van steen met pannen gedekt, gelegen buiten de steden, en afgezonderd van andere gebouwen, zoomede goederen en Meubelen, daarin aanwezig . . $^{1}/_{4}$% "

Suiker- en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van steen met pannen gedekt zoomede Goederen, Producten, Machenerien, Gereedschappen, enz. daarin aanwezig............ $^{3}/_{4}$ % "
Gebouwen van steen en hout of van hout alleen met pannen gedekt, zoomede goederen enz. daarin aanwezig.......................... 1 % "
Gebouwen van Hout, met sirappen gedekt, zoomede goederen enz. daarin aanwezig....... $1^{1}/_{4}$ % "
Schepen, liggende ter reeden................ 1 % "

(6166) TOLSON, HUNT & CO.

STOOMBOOT OENARANG

De vertrekdagen dezer STOOMBOOT zijn als volgt gewijzigd:

Van	SOERABAYA	naar	SAMARANG	den	15	Januarij.
"	SAMARANG	"	BATAVIA	"	17	"
"	BATAVIA	"	SAMARANG	"	22	"
"	SAMARANG	"	SOERABAYA	"	25	"
"	SOERABAYA	"	SAMARANG	"	29	"
"	SAMARANG	"	BATAVIA	"	31	"
"	BATAVIA	"	SAMARANG	"	5	Februarij.

Nadere informatien bij de Agenten alhier,
(6233) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

PASSAGE naar CHERIBON.

DE STOOMBOOT OENARANG,

Kapitein S. VAN HULSTIJN,

zal op zijne reis naar Samarang en Soerabaija op Zondag den 22 dezer Cheribon aandoen.

Voor Passage gelieve men zich te adresseren bij de Agenten
(6291) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

Het Stoomschip Padang,

Kapitein **A. GUYOT**,

zal tweemaal 24 uren na aankomst der Mail, via Bencoelen naar Padang vertrekken.

Informatien bij
(6280) W. CORES DE VRIES.

Het Stoomschip
BANDA,
kapitein **Neije**,

vertrekt op Zondag den 22 dezer naar Samarang en Sourabaya.

Informatien bij
(6282) W. CORES DE VRIES.

HET STOOMSCHIP
PALEMBANG,
Kapt. KULLER,

vertrekt den 24 dezer,
via Muntok en Riouw, naar Singapore.

Informatien bij
(6281) W. CORES DE VRIES.

Vracht naar Cheribon en Passaroeang

wordt aangeboden met het Nederlandsch Clipper Fregatschip

HET ZEVENKRUIS,

kapitein **J. P. ZUURDEEG**,

om spoedig te vertrekken.
Adres bij den gezagvoerder in het *Marine-Hôtel*, en bij de *Agenten,*
(6279) SCHIMMELPENNINCK & Co.

Gelegenheden naar Nederland

met Schepen der heeren

A. van Hoboken & Zonen.

Aanwezig in Indie:

ROTTERDAM, kapt. **Poort**, / **CORTGENE**, kapt. **Dunlop**, } vertrekken van Batavia omstreeks medio Februarij.
TWEE ANTHONIJS, kapt. **van Rijn van Alkemade**, vertrekt medio Maart.
ZEPHIR, kapt. **de Vries**, vertrek nog onbepaald.

Nog worden verwacht:

TRITON, kapt. **Adriaans**, / **JASON**, " **van Buren**, / **MEDEAH**, " **Lourens**, } volgens laatste berigten van Rotterdam naar hier vertrokken.

Aan boord van elk dezer schepen bevinden zich een geexamineerd Geneesheer en eene melkgevende Hollandsche Koe. Adres bij
REIJNST & VINJU te Batavia.
(6290) ANEMAET & Co. te Soerabaya.

Uittreksels van officiëele mededeelingen.

Transport van Steenkolen naar Makasser.

De direkteur der producten en civiele magezijnen maakt bij deze bekend, dat op Dingsdag den 17den dezer door den resident van Batavia eene heruitbesteding zal worden gehouden, voor den overvoer van Onrust naar Makasser van

1000 ton steenkolen aantevoeren voor 15 Maart 1860.
1000 " idem " " ultimo April 1860.

De voorwaarden van uitbesteding liggen voor gegadigden ter inzage op het residentie-kantoor alheir.

Met referte tot de voorwaarden en bepalingen, waarop de landsmiddelen op Java en Madura voor het jaar 1860 zijn verpacht (staatsblad 1859 no. 71), brengt de assistent-resident voor de policie der stad en voorsteden van Batavia ter kennisse van belanghebbenden, dat de prijzen voor het *Rund-*, *Varken-* en *Buffelcleesck* voor de maand Januarij 1860 zijn bepaald, als volgt:

Rundvleesch, per Am. pd., 50 cents.
Varkenvleesch, " kattie . $33^{1}/_{2}$ "
Buffelvleesch " " . $26^{1}/_{2}$ "

De hoofd-intendant der Militaire administratie maakt bekend, dat op den 10den Frebruarij 1860 des morgens te 9 ure, door de onderintendanten te Batavia, Samarang en Soerabija, te hunnen bureele publiek zal worden uitbesteed de aanneming voorde levering van:

Verplaatsbare zinken Urinebakken.

Zijnde de modellen en voorwaarden van uitbesteding ter bezigtiging en inzage ten bureele van de evengenoemde authoriteiten, dagelijks van 9 tot 12 ure, even als daarmede te bekomen zijn alle zoodanige nadere inlichtingen als welke gadinghebbenden nog mogten verlangen.

Postkantoor.

De directeur der posterijen te Batavia, herinnert belanghebbenden dat de 2de mail-stoomer in Januarij, den 24sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zuilen worden gesloten op Maandag den 23sten Januarij aanstaande:

a. des avonds ten 8 ure, voor Europa, Britsch-Indie, China, enz., enz.
b. des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

Oproeping van Krediteuren.

In de *Javasche Courant* worden opgeroepen de debiteuren en krediteuren in den navolgenden boedel:

Door de Commissarissen te Batavia: van wijlen den 2den luitenan der infanterie *J. L. van der Hart.*

Gouvernements-Besluiten, Benoemingen, enz.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Kolonien, van 22 September 1859, La. A, no. 11, is aan den heer *C. Pieck*, laatstelijk eersten onderwijzer bij de gouvernements lagere stadschool te Batavia, thans met verlof in Nederland, verleend eene verlofsverlenging voor den tijd van *zes* maanden.

Bij beschikking van Zijne Excellentie den Minister van Staat, Minister van Kolonien, van 28 September 1859, La. A, no. 18, is aan den Oost-Indischen ambtenaar, met verlof in Nederland *H. Kleijn van de Poll*, laatstelijk resident van Bezoeki, verleend eene verlenging van verlof voor den tijd van *twee* maanden, buiten bezwaar van den lande. [Reeds vertrokken per *Medea Red.*]

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van 12 Januarij 1860 No. 11, zijn beschouwd als te bezitten het radicaal van Indisch ambtenaar der *tweede* klasse, de navolgende ambtenaren der *derde* klasse: *J. R. Abegg*, eerste kommies op het bureau van den adsistent-resident van Benkoelen. *J. C. G. S. van Krauijenoord*, hoofdkommies bij de algemeenene secretarie, toegevoegd aan den secretaris van den Raad van Nederlandsch Indie. *J. J. Rambaldo*, élève bij het boschwezen, *F. W. H. van Straaten*, tweede kommies bij de directie der producten en civiele magazijnen. *W. J. Pahud*, eerste kommies bij de algemeene secretarie. *F. W. Boes Lutjens*, hoofdkommies bij de directie der burgerlijke openbare werken. *F. B. van Leeuwen*, hoofdkommies bij de directie der producten en civiele magazijnen. *J. A. H. Buddingh*, eerste kommies bij de directie der producten en civiele magazijnen. *H. E. Arriens*, laatst kommies op het residentie-kantoor te Menado, thans op wachtgeld. *J. M. van Merkesteijn*, kommies op het residentie-kantoor te Magelang (residentie Kadoe). *F. H. W. von Ranzow*, hoofdkommies bij de algemeene secretarie. *C. A. Vermandel*, tweede kommies bij de directie der producten en civiele magazijnen. Jhr. *A. W. Cornets de Groot* kommies op het bureau van den adsistent-resident van Buitenzorg. *F. C. A. Jeekel*, eerste kommies bij de algemeene secretarie, toegevoegd aan den secretaris van den Raad van Nederlandsch-Indie. *R. A. van Slooten*, eerste kommies bij de directie der middelen en domeinen. *J. B. M. Boshouwer*, eerste kommies op het residentie-bureau te Batavia, en *P. H.* baron *van Reede van Oudtshoorn*, kommies-ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Tagal.

Civiel Departement.

Ontheven:

Eervol, wegens ziekte, van zijne betrekking, de administrateur der tinmijnen te Blinjoe (eiland Banka), *F. F. J. van van Hengst.*

Eervol, van de hem opgedragene diensten bij den Gouvernements-kommissaris in de Zuid- en Ooster afdeeling van Borneo, de 1ste kommies ter algemeene secretarie *C. W. Waalbeehm.*

Benoemd:

Tot administrateur der tinmijnen in het district Blinjoe (eiland Banka), de administrateur der tinmijnen in het district Pangkal Pinang, *S. B. Dumans.*

Tot administrateur der tinmijnen in het district Pangkal Pinang (ieland Banka), de ambtenaar op non-activiteit *A. J. W. Schreuder*, laatstelijk secretaris, tevens algemeene ontvanger te Amboina.

Tot tijdelijk predikant bij de protestantsche gemeente Madioen, *A. C. van Maarseveen*, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd, laatst benoemd predikant bij de protestantsche gemeente te Pekalongan.

Tot kommissaris van het loodswezen te Soerabaja de opperloods bij het loodswezen aldaar *C. D. Dirksen.*

Bij de Directie van Finantien,

Tot eersten kommies, de buitengewoon eerste kommies *B. Schagen van Soeten.*

Tot buitengewoon eersten kommies, de tweede kommies *O. G. Groenewald.*

Tot tweeden kommies, de buitengewoon tweede kommies *R. F. O. F. Bloem.*

Tot buitengewoon tweeden kommies, de klerk *H. W. van Steenbergen.*

Gesteld:

Ter beschikking van den gouvernements-kommissaris in de Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo, de controleur der tweede klasse bij de landelijke inkomsten en kultures *K. A. L. J. Jeekel.*

Ter beschikking van den adsistent-resident van Benkoelen, de ambtenaar ter beschikking van den kommandant van Z. M. zeemagt in Oost-Indie en inspecteur der marine, *J. H. C. van Dijck.*

Militair Departement.

Bij het Wapen der Actillerie.

Bevorderd:

Tot luitenant-kolonel, de majoor *A. Netscher*, met bepaling dat hij zal continueren als kommandant der artillerie in de eerste militarie afdeeling op Java.
Tot majoors:
de kapitein *A. J. Doorman*, met bepaling dat hij zal continueren als onder directeur van den artillerie constructiewinkel te Soerabaja.
de kapitein *J. D. Hoedt*, thans met verlof in Nederland, en de kapitein *J. C. E. de Mol van Otterloo*, met bepaling dat hij wordt ingedeeld bij het kommandement der veld- en bergbatterijen op Java.

Geplaatst:

Bij het 8ste batailon infanterie (Ngawie), de majoor *F. van Ketwich*, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Ingetrokken:

Op zijn verzoek, het aan den officier van gezondheid der tweede klase *D. J. de Leeuw*, wegens ziekte, verleend tweejarig verlof naar Nederland.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den luitenant-kolonel der infanterie, waarnemend inspecteur der schutterijen, pradjoerits, enz.. *A. Bade* en aan den kapitein der infanterie *P. J. E. Hartsteen.*

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den officier van gezondheid der derde klasse *H. Bloch.*

Bij het Korps Genie en Sappeurs.

Overgeplaatst:

Als onderdirecteur der genie in de tweede militaire afdeeling op Java, de majoor *A. M.E, van Deventer*, thans onderdirecteur der genie in de eerste militaire afdeeling op Java.

Benoemd:

Tot onderdirecteur der genie in de eerste militaire afdeeling op Java, de majoor *F L. Maurenbrecher.* thans ter beschikking te Batavia.

De Toepassing der Staatshuishoudkunde in Nederlandsch-Indië.

III.

Te gelde making der Gouvernements-Produkten.

Toen wij, verleden jaar het ontwerp van wet ontvingen voor de hervorming van het stelsel der in- en uitgaande regten op Java, toen zagen wij, vooral met het oog op het voornemen tot langzame afschaffing der differentieele regten, dat de Minister van Koloniën het eens was met ons beginsel omtrent de invoering van *vrijen arbeid*: festina lente, *gedurig vooruit, maar langzaam vooruit.*

Men weet, dat dit projekt in handen gesteld is van den handel op Java, om daarop te *adviseren*, maar niemand is kunnen te weten komen, *wat hij geadviseerd heeft.*

Algemeen werd echter beweerd, dat de handel zich ten sterkste had verklaard *voor het behoud der differentieele regten op Java*, dat wil zeggen: voor het behoud der premie ten behoeve der Nederlandsche fabrikanten van wollen en linnen goederen. Het is toch aan geen twijfel onderhevig, dat de *verbruiker* geen voordeel hoegenaamd trekt door de differentieele regten, en niets duurder zoude betalen, indien van *alle* lijnwaden het *hoogste regt* werd gevorderd. De premie komt geheel ten voordeele van den fabriekant, die het mindere regt beraalt.

Wij wilden daarom vroeger niet gelooven, dat de handel op Java een zoo *verstandig*, een zoo *ultra-conservatief* advies had gegeven. Maar hetgeen wij sedert dien tijd in de zienswijze van den Minister van Koloniën hebben opgemerkt, *aangaande de te gelde making der produkten van Java*, heeft ons overtuigd, dat wij ongelijk hebben.

Vroeger toch wilde het gouvernement den verkoop van Gouvernements-produkten op Java langzamerhand *uitbreiden*, waarvoor de Minister van Koloniën de magtiging bezat. Maar nu lezen wij in het Bijblad van de Ned. Staats-Courant (Diskussie 23 November j.l. in de Tweede Kamer; Regeling van het gebruik van het Batig Slot over 1857):

De algemeene beraadslaging over dat wets-ontwerp wordt geopend.

De heer HOFFMAN: De vijftiendaagsche spoorwegberaadslaging heeft mij verhinderd het verslag en het antwoord tot dit wets-ontwerp behoorende te bestuderen en mij tot eene behoorlijke discussie voor te bereiden. In het vorige jaar heb ik mij bij de beraadslaging over de begrooting voor Kolonien eenige aanmerkingen veroorloofd, die eigenlijk hadden kunnen worden uitgesteld tot de behandeling van het koloniaal batig slot en tot afkeuring strekten van de handelingen van het Indisch Bestuur, zoowel hier als in Indie. Er schijnt heden weinig liefhebberij tot spreken te zijn en ik zal de discussie niet rekken.

Ik heb bij deze gelegenheid van de behandeling van het koloniaal Batig slot, dat de geachte afgevaardigde uit Zwolle vroeger noemde eene kasrekening, waartegen niemand zal hebben, dat het bedrag daarvan overgebragt wordt in de kas van het moederland, alleen mijn dank daarvoor te betuigen, dat de Minister grootendeels aan mijne aanmerkingen voldaan heeft. Onderscheidene der havens, tegen welker openstelling ik mij verklaard had, zijn weder gesloten; onze manufacturen zijn in de andere tot het regt bij tractaat van 1824 bepaald toegelaten, en de Minister heeft van die verordeningen aan den handel kennis gegeven; daar blijft mij nu niets anders over dan den wensch uit te drukken, dat de Minister nog eens welwillend zal willen overwegen en in uitvoering zal willen brengen de denkbeelden over den verkoop in Indie, die hij in 1856 als lid der Kamer heeft ontwikkeld. Hij zal dan èn aan de schatkist èn aan den handel èn aan de reederijen eene groote dienst bewijzen.

Ik zal mij bij dit weinige bepalen en voor het overbrengen van het batig slot in de schatkist stemmen.

De heer ROCHUSSEN, *Minister van Koloniën:* Ik dank den geachten afgevaardigde voor het gunstig oordeel, dat hij heeft uitgebragt over den arbeid van het hoofd van het Departement van Kolonien. Hij wenschte alleen nog eenige meerdere zekerheid daarover, of het consignatiestelsel zal worden gehandhaafd, dan wel of daarop inbreuk zal worden gemaakt. Ofschoon de Regering de wettelijke bevoegheid heeft, veel grootere hoeveelheden in Indie to doen verkoopen dan thans geschiedt, is het haar voornemen niet daarvan gebruik te maken. De handel van Indie heeft geen behoefte daaraan, ten gevolge van de grootere hoeveelheden die meer en meer, door betere werkwijze en door wijziging in de contracten, aan den handel ter vrije beschikking zijn overgelaten. Ik kan den geachten afgevaardigde dus daaromtrent geruststellen.

De beraadslaging over het wets-ontwerp in het algemeen wordt daarop gesloten.

Dat was de geheele algemeene beraadslaging over de p. m. 30 millioenen, die het Batig Slot van dat jaar heeft opgeleverd en wij moeten bekennen, dat zij niet *korter* noch *doelmatiger* had zijn kunnen, en dat wij (*niet ironice*) ons daarmede vereenigen, na onze oude, staathuishoudkundige zonden geheel te hebben afgezworen.

Deze ommekeer in onze denkbeelden is daaraan toe te schrijven, dat wij, *met den Minister*, aldus redeneerden:

Het licht *over* Indië moet *uit* Indië komen. De handelsstand in Indië moet het helderste licht kunnen ontsteken over den *handel* in Indië.

Indien de handel in Indië nu begeert, dat de differentiëele regten ten uitsluitenden voordeele der fabrikanten in Nederland moeten behouden blijven, dan begeeren de reeders in Nederland met hetzelfde regt, dat de overvoer van produkten ook te hunnen behoeve worde behouden met eene premie, die p. m. *een* gulden per pikol bedraagt voor vrachtpenningen, die zij, *à tour de rôle*, ontvangen *boven de vracht*, waarvoor men de produkten, *bij vrije mededinging*, naar Nederland zoude kunnen overvoeren. (Verleden jaar bedroeg het verschil wel *f* 2 per picol, dus *twee millioen gulden*, alleen voor suiker.)

Met hetzelfde regt verlangen dan ook de raffinadeurs en makelaars in Nederland, dat al de suiker *in* Nederland worde verkocht.

En nu, geheel in den geest van de adviseurs over de differentieele regten op Java, met den Minister van Koloniën verder redenerende, komen wij dadelijk tot de ontdekking, dat men de spreuk: *festina lente*, wat hare staathuishoudkundige toepassing op Nederlandsch-Indië aangaat, niet moet begrijpen: als *langzaam vooruit*, maar — als ware men onder het hemelsteeken van den *Kreeft* geboren — *langzaam achteruit.*

Zoo schijnt het ook de Minister te begrijpen, wanneer hij (zie boven) zegt: *De handel in Indie heeft geen behoefte daaraan (aan suiker) ten gevolge van de grootere hoeveelheden, die meer en meer, door betere werkwijze en door wijziging in de contracten, aan den handel ter vrije beschikking zijn overgelaten.*

Volkomen juist. De kontrakten worden met 4000 *bouws verminderd;* vrijwillige overeenkomsten zijn chimères en worden met alle kracht der gezonde rede *tegengewerkt; nieuwe* kontrakten worden *niet* uitgegeven. Daar *moet* de hoeveelheid suiker, die in handen van den handel *in* Indie komt, immers *veel grooter* worden.

Maar toch vinden wij, dat men in die kwestie niet geheel juist redeneert, en in de *nieuwe rigting al te langzaam* voortgaat. Wij zullen ons dus ook hier weder aan de *uiterste spits* stellen, en aldus redeneren.

Men beweert, dat de handel in Indie geene behoefte heeft aan suiker.

Wij keeren de zaak om, en beweren, dat de suiker, die op Java geproduceerd wordt, geen behoefte heeft aan den handel in Indie.

Hij kan, met veel meer voordeel — voor Indie misschien niet, dat komt er ook niet op aan — met Nederlandsche schepen naar Nederland overgevoerd, in Nederland verkocht en verwerkt en van daar — weder met eene premie — naar de vreemde markten worden uitgevoerd. Dat brengt wel minder geld in de schatkist, maar meer geld — in Nederland — in de zakken der partikulieren, en dat meerdere kan men gemakkelijk weder terugkrijgen, door aan de producenten op Java (de Nederlandsche kontraktanten) nog minder, dan thans, te betalen, zoodat, gelijk men zich in de Kamer zeer juist en elegant uitliet, *een gedeelte der winsten, die de kontraktanten thans genieten, voor den Staat wordt behouden.*

Ter versterking van dit beginsel stellen wij voor:

1. De kontraktanten, bij het verlengen der kontrakten te verpligten, hunne vrije Suiker niet meer aan den handel in Indië te verkoopen, maar voor eigene rekening in Nederlandsche schepen naar Nederland te zenden, en daar aan de raffinadeurs te doen verkoopen voor een prijs, zeker maximum (*suikerzetting*) niet te boven gaande.

2. Verlof te geven aan den handel te Batavia, van de *Jacatra Suiker* (in de Residentie Batavia geproduceerd) in Indië eene hoeveelheid te mogen verkoopen, gelijkstaande aan 1 picol per hoofd Europeanen en daarmede gelijkstelden, dus ongeveer 50,000 picol per jaar, *zonder betaling van consumptie regt*, onder voorwaarde echter, de rest naar Nederland uit te voeren.

Wanneer men op dien weg bedaard vooruit (of achteruit) gaat, dan zal, indien thans de handel reeds geen suiker meer noodig heeft, binnen 5 jaren het geval daar zijn, *dat men in Ned.-Indië in het geheel geen handel meer noodig heeft.*

Men heeft dan de gouden eeuw, sedert Jan Compagnie verdwenen, weder bereikt. Elk ambtenaar, met bestuur belast, houdt er weder een Gouvernements-winkel van lijnwaden, meel, boter, gerookt spek, enz. op na, waar voor zekeren prijs aan de ingezetenen wordt *overgedaan.* De winsten van den handel (in Nederland even sterk benijd als die van de kontraktanten) vloeijen dan in handen van degenen, die de lijnwaden, meel, boter en gerookt spek hebben gefabriceerd en naar Indie gezonden, en om die winsten niet overmatig te maken, kan men eene vaste *zetting* invoeren.

Wij hebben nu reeds *vleesch-* en *broodzetting.* Indien

wij daarbij krijgen kippen-, eijeren-, lijnwaden-, meel-, boter- en gerookt spek-zetting, en voor de *pruttelaars in-* of *uitzetting*, dan zal een tweede Walter Raleigh niet lang naar een tweede *Eldorado* behoeven te zoeken.

H. J. L.

Batavia.

De Arnhemsche Courant zegt, dat het wenschelijk ware. dat de Regering eene opgaaf verstrekte omtrent het getal inlandsche abonnés op de Nederlandsche dagbladen. Om de Regering in dit onderzoek te gemoet te komen, deelen wij mede, dat het Bataviaasch Handelsblad er *drie* telt.

Wij vernemen, dat de officier van justitie bij den raad van justitie met den regter van instruktie en den substituut-griffier naar Cheribon is vertrokken om een onderzoek in te stellen naar den persoon, die een' daar gevonden brandbrief heeft geschreven,

---

Men zegt, dat de telegraafkabel tusschen Singapoer en Batavia is gebroken, naar gissing op 25 Eng. mijlen afstands van hier.

Wij vernemen, dat het Gouvernements-kontrakt met den heer Cores de Vries omtrent de stoomvaart voor den tijd van 5 jaren verlengd wordt.

Men deelt ons mede, dat de firma Enthoven & Co, te 's Gravenhage met den minister van kolonien eene overeenkomst tot verlichting van Batavia met gaz heeft gesloten.

Volgens een ontvangenberigt zoude reeds een bataillon Celebes verlaten hebben, en zullen de kavalerie en artillerie spoedig volgen.

Het stoomschip *Makassar* keerde in den vroegen morgen van den 16den alhier uit zee terug, na den 14den met de mailpakketten voor Singapoer deze reede te hebben verlaten.

Zwaar weder en hooge moeijelijke zee, waardoor het schip geweldig werkte, deden des avonds een gebrek aan de machine (het breken van het rooster der achterste machine) ontstaan, dat door het verwisselen van het gebrokene machine-deel tegen een nieuw waarloos, spoedig werd hersteld; 10 uren later herhaalde zich hetzelfde ongeval, zoo dat getracht werd om met éćne machine de reis te vervolgen.

Tot eenige mijlen benoorden den Noordwachter, bemerkte men, dat wind en zee eer toe- dan afnamen, en een' belangrijken invloed op de vaart van het schip uitoefenden; de stroom in straat Banka is in dit saisoen sterk tegen, en in de China zee ilet zich ook zeer slecht weder verwachten, zoodat uit een en ander vooruit te zien was, dat het stoomschip *Makassar* niet tijdig genoeg voor het vertrek der mail te Singapoer zoude komen, terwijl die kans bestond, wanneer de *Makassar* naar Batavia terugkeerde en hier een ander stoomschip aanwezig was om met de mail dadelijk te vertrekken. De Gezagvoerder besloot alzoo naar Batavia terug te keeren.

Het stoomschip *Bataria*, dat voor de reis naar de Molukkos reeds uitgeklaard op de reede lag en alleen wachtte om te vertrekken op het neerhalen van de blaauwe vlag, waardoor het mogelijk zoude worden de mailbrieven voor de Molukkos aan boord te brengen, werd dadelijk door den heer W. Cores de Vries bestemd tot het overbrengen der mail, en de noodige maatregelen aangewezen om dat stoomschip nog denzelfden dag te doen vertrekken, hetgeen werkelijk in den namiddag ten $5^3/_4$ uur plaats vond.

Geladen in de *Bataria* 25 koy. Kolen reeds op de reede in prauwenaanwezig. 6 koy. kolen overgescheept van de *Makassar*. *f* 250,000.— zilver munt overscheept van de *Makassar*. Overscheept van de *Makassar* omstreeks 20 passagiers en 30 militairen met al hunne bagage bestemd voor Muntok, Riouw en Singapoer.

Gelost uit de *Bataria* de lading van Singapoer bestaande uit 40 koyangs ('s avonds van 13 is de *Bataria* op de reede gekomen, 14 en 15 woei de blaauwe vlag en was de lossing niet eerder mogelijk) *f* 350,000.— zilveren specie en p. m. 5 koy. lading (juist even vóór de aankomst der *Makassar* geladen met bestemming naar de Molukken); overgescheept op de *Makassar* omstreeks 20 passagiers met al hunne bagage bestemd voor Samarang, Soerabaja en de Molukken.

In den morgen van 14den Januarij 1860 is Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal en gevolg van hier naar Buitenzorg vertrokken.

Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo. Ten gevolge van nader ontvangene berigten zijn wij thans in de gelegenheid gesteld meerdere bijzonderheden mede te deelen betreffende het ongelukkige lot van de epuipage van Z. M. stoomschip *Onrust*.

Dit vaartuig was den 30sten Movember te Marabahan teruggekeerd van eenen togt langs de Boven-Barito voorbij de monding der Teweh, op welken de toenmaals mede aan boord zijnde 1ste luitenant Bangert, vroeger civiel gezaghebber te Marabahan, overal de meest gewenschte blijken van onderwerping aan het Nederlandsch-Indische Gouvernement en van rust en orde mogt waarnemen. Hoegenaamd niets onrustbarends werd bespeurd. In elke kampong, waarvoor gestopt werd, waren de vrouwen en kinderen aanwezig. Telkens, wanneer zulks verlangd werd, kwamen de hoofden aan boord en bragten menigwerf kleine geschenken mede. Op vele plaatsen was de Nederlandsche vlag geheschen of zag men witte vlaggen op de huizen. De landbouw werd ongestoord voortgezet en alle ingewonnen berigten waren gunstig.

Ter bestendiging van dezen gewenschten toestand en ter verkrijging der uitlevering van den hoofdmuiteling, pangeran Antasari door den Toemenggoeng Aria Pati te Teweh, werd de *Onrust* den 15den Decemb. andermaal derwaarts gedirigeerd. Tot aan de kampong Loetoeng-toeoor, waarvoor de *Onrust* den 19den December ten anker kwam, schijnt de togt even vreedzaam geweest te zijn, als de vorige. Van hier werden door den luitenant Bangert brieven aan hoofden van Teweh gezonden, houdende last om aan boord van de *Onrust* te komen. Na vier dagen toevens kwamen hierop antwoorden, die weldra gevolgd werden door de aankomst te Lootoengtoeoor der beschrevene hoofden.

Op den 27sten December liet de luitenant Bangert één dezer hoofden, den Toemenggoeng Soerapati verzoeken met zijne zonen, doch zonder gevolg aan boord te komen, zooals geschiedde. Het gebruikelijke gevolg van dezen Toemenggoeg, bestaande uit naar gissing 500 man in ongeveer 100 djoekoeng's bleef op eenigen afstand van de *Onrust* achter. Na de reeds vroeger vermelde conferentie kwamen de luitenant Bangert, Soerapati en zijne zonen zeer vergenoegd op het dek der *Onrust* terug, waar zij te zamen praatten en lachten. De eenige berigtgever omtrent dit alles en hetgeen later gebeurde, de hadji Mohamad Taib, welke reeds vijf reizen met den luitenant Bangert had gemaakt, ging daarop naar den wal met last van meergemelden luitenant om den overigen hoofden van Teweh te zeggen op een anderen tijd aan boord te komen. Niet lang daarna te 12 uur, hoorde deze hadji vele geweren op het stoomschip afgaan, waarop hij van het vlot, dat hij betrokken had, naar buiten ging, langs de *Onrust* eene ledige praauw zag liggen en op dit schip, dat ruim 100 vadem van hem verwijderd was, een geweldig schermen met blanke wapens waarnam. Dadelijk voeren alle aanwezige praauwen op de *Onrust* aan, ook kwam de praauw van den Toemenggoeng Soerapati te voorschijn om uit de verte het schouwspel aan te zien. Het rumoer aan boord duurde voort tot ongeveer 5 uur, wanneer het schip zonk en de moordende Daijakkers naar hunne djoekongs terugkeerden. Onmiddelijk stevende de praauw van Soerapati opwaarts.

Bij het zinken der *Onrust* kwamen vijf matrozen, met sabels en pistolen gewapend te voorschijn, die regts en links op den vijand schoten, door zwemmen hun leven trachtten te redden, doch met geweerschoten werden gedood. Te vergeefs zocht de Hadji het leven van een der opvarenden op de *Onrust* te redden. Zij waren alle omgekomen. Daarop haastte hij zich het berigt van deze gebeurtenis naar Bandjermasin over te brengen.

De stoomsleper kapitein van Os, die het station van de afgeloopene kruisboot no. 42 was in gaan nemen, heeft in den nacht van den 2den Januarij gedurende 6 uren het hoofd geboden aan eene groote menigte van praauwen, welke haar aldaar hebben aangevallen, en is vervolgens op Poelo-Petak gerepliecrd

Lampongsche Districten. Ten vervolge op het voorkomende in ons nommer van 2 November jl. zijn wij thans in de gelegenheid gesteld de ondervolgende bijzonderheden mede te deelen, ontleend aan een rapport van den resident der Lampongsche Districten, gerigt aan Z. E. den gouverneur-generaal van 1 December 1859, betreffende eene door dien hoofdambtenaar gedane reis door het noordelijke en noordwestelijke gedeelte dezer residentie.

Het doel dier reis was drieledig:

1°. het bezoeken der landstreek, bekend onder den naam van Aboeng;

2°. het nagaan van den invloed, dien de vestiging van het Europesche gezag, in de afdeeling Toelang Bawang en Boemiagoeng had uitgeoefend;

3°. het constateren van het al of niet noodzakelijke tot vestiging eener militaire versterking in het Boemiagoengsche.

De zoogenaamde Aboengers behooren tot de oudste bewoners dezer streken en verdienen als zoodanig eenige aandacht. Afkomstig uit het Palembangsche, van waar familietwisten hen noopten om te verhuizen, vestigden zich eenige Aboengsche huisgezinnen aan een riviertje in het Toelang Bawangsche. dat, in herinnering aan hunne vroegere woonplaats, door hen eveneens Aboeng werd geheeten. Later verspreidden zij zich, in 9 stammen verdeeld, over de districten Toelang Bawang en Sepoetih.

Ten onregte zijn de Aboengers steeds als een afzonderlijke volksstam beschouwd. Noch in taal, noch in zeden, zijn zij aanmerkelijk onderscheiden van de overige bewoners der Lampongs en hebben zij met dezen één oorsprong. Trotsch op hun' titel als oudste bewoners dezer streken, als vrienden der Bantamsche Sulthans, die door hun toedoen het eerst voet in de Lampongs kregen, en op hunne grootere talrijkheid en magt, matigden zij zich steeds eene zekere superioriteit over de naburige stammen aan, die zich vooral openbaarde in het heffen van groote retributiën van de handelaren, die hen bezochten, en het opleggen van zware boeten aan iederen vreemdeling, voor elk vergrijp tegen hunne adat's begaan. Hierdoor maakten zij zich weinig bemind en werd de naam van Aboenger steeds door de overige Lampongers met wrevel genoemd.

Ook aan het Europesche gezag onderwierpen zij zich niet dan noode, en vooral de bewoners der kampong Kotta Boemi, hun hoofdzetel, verschaften den gezaghebber Dubois menige moeijelijkheid.

Hun overmoed moest dikwerf met geweld te keer gegaan worden, getuige hiervan de verbanning van Raden Gadjah, het hoofd van Kotta Boemi. Het schijnt echter, dat het afschrikwekkende voorbeeld, hierdoor gesteld, voor den vervolge, iedere gedachte tot verzet tegen het Europesche bestuur bij hen heeft onderdrukt. Althans aan openlijk geweld hebben zij zich nimmer schuldig gemaakt. Daarentegen volgden zij steeds ongaarne de bevelen van het bestuur op. Tot voor korten tijd, trachtten zij zich immer zoo veel mogelijk daaraan te onttrekken. Werden er vroeger bevelen gegeven tot den aanplant van koffij of peper, de Aboengers kwamen die bevelen, op welker uitvoering geene controle bestond, niet na. Werden er heerendiensten gevorderd, b. v. het leveren van koeli's bij expeditiën, het maken en onderhouden van wegen, enz. de Aboengers bleven steeds in gebreke het gevraagde aantal mannen te leveren. Wars van iederen arbeid, bragten zij hun' tijd zoek met dobbelen en hanengevechten, terwijl vechterijen en moorden onder hen aan de orde van den dag waren.

Zoodanig was de toestand der Aboengers tijdens de komst van den resident Wijnen. Sedert is voor hen een nieuw tijdvak aangebroken,

De geschiedenis levert zeker weinig voorbeelden op van een volk, dat, in zoo korten tijd, van een staat van bandeloosheid, tot een geregeld en ordelijk leven werd teruggebragt. De ontvangst, die aan den resident in ieder hunner kampongs ten deel viel, de praal en geestdrift daarbij ten toon gespreid, gaven hem het bewijs, dat de Aboengers geleerd hebben het Europesche bestuur te eerbiedigen. Werden vroeger de gezaghebbers op hunne tournées met niet meer eerbewijzen dan gewone reizigers behandeld, hem viel eene vorstelijke ontvangst ten deel.

Dat die grootere eerbied voor het Europesche bestuur niet alleen in schijn en uiterlijk vertoon bestond, maar in werkelijkheid onder de Aboengers wortel geschoten heeft, daarvan strekte den resident ten bewijze, al wat hij in den loop zijner tournée opmerkte. De kampong's, vroeger verzamelplaatsen van allerlei onreinheden en niet veel meer dan groote vuilnisbelten, hadden een net en zindelijk aanzien gekrijgen en droegen de blijken van voortdurend en geregeld te worden schoon gemaakt. De wegen, weleer bijna onbegaanbaar, waren herschapen in goede boschpadeu, overal voor paarden toegankelijk. Bij iedere kampong, trof de resident jonge koffij-aanplantingen aan, die, op de eene plaats met meerdere, op de andere met mindere, doch over het algemeen met genoegzame zorg waren aangelegd en onderhouden. De kweekbeddingen voor den aanplant van 1859—60, waarin ieder huisgezin een aandeel van 200 boomen had, stonden voortreffelijk. Ook met het planten van kapas, welke kultuur in deze streken nagenoeg onbekend was, waren op verschillende plaaten zeer goed gelukte proeven genomen.

Ten gevolge van de slechte resultaten, die de rijstoogst in het jaar 1859 opleverde, bestond er in alle kampong's der Aboengers gebrek aan dit voedingsmiddel. De resident vond echter allerwege djagong, katella, obi's en andere aardvruchten in zoodanige hoeveelheden aangeplant, dat zich geen gebrek aan voedsel liet verwachten.

Na de rivieren Rarem en Aboeng, tot digt bij den oorsprong te zijn gevolgd, trok hij dwars door het land, tot aan de rivier Besai in het Boemiagoengsche, bezocht een zestal kampong's aan derzelver oevers gelegen en zakte, langs de Oempoe, naar Boemiagoeng de verblijfplaats van den demang van dat district af, om na een paar dagen toevens aldaar, zijne reis te vervolgen, langs de rivieren Kanan en Toelang Bawang, tot Mangala, de hoofdplaats der afdeeling Toelang Bawang en de woonplaats van den kontroleur.

Was reeds in de Aboeng de toestand van het land aller bevredigendst, in de streken. welke de resident toen bezocht, overtrof deze verre zijne verwachting. Door eene zoo veel volgzamere bevolking bewoond, werd dáár aan de gegevene bevelen nog beter uitvoering gegeven.

Voor een gedeelte, liep zijne reis door die streken langs plaatsen, reeds 15 maauden vroeger door hem bezocht. Een vergelijk tusschen hetgeen vroeger was en hetgeen hij nu vond, gaf hem de duidelijkste bewijzen van den allergunstigsten invloed, dien het Europesche bestuur had uitgeoefend. Alles, wat hij zag, droeg hiervan de blijken. De nette, zindelijke kampong's, met vele nieuwe huizen vermeerderd, die in alle opzigten een vergelijk met de fraaiste dessa's op Java kunnen doorstaan; de talrijke jonge koffij-en peper-aanplantingen, op vele plaatsen zelfs met meer dan gewone zorg aangelegd en onderhouden, de schoone kweekbeddingen ten dienste van den aanplant van 1859—60, de goede staat der rivieren en wegen, verkondigden luide wat een goed bestuur, met kracht gevoerd, vermag.

Zulk een gunstige staat van zaken werd echter niet geboren zonder eene krachtige medewerking van de zijde der hoofden, die niet dan na onbegrijpelijk veel inspanning en aansporing verkregen werd.

Ter belooning voor den door de hoofden betoonden ijver en ter aanmoediging voor de toekomst, bepaalde de resident, dat door iederen werkbaren man gedurende elk der vijf eerstvolgende jaren elk jaar 10 koffij-boomen of peperranken. in een' afzonderlijken tuin, zouden worden aangeplant en onderhouden, waarvan de opbrengst het eigendom der hoofden zijn zal.

Hij achtte dezen maatregel nuttig en noodzakelijk tevens. Nuttig, omdat het eene aansporing voor de hoofden zijn zal de koffij en peper-kultuur met alle hun ten dienste staande middelen aan te moedigen en te bevorderen.

Noodzakelijk, omdat de hoofden geen' enkelen bron van inkomsten hebben en het hun dus onmogelijk zoude zijn, zich op den duur van de verpligtingen aan hunne betrekking verbonden te kwijten.

Reeds hadden onderscheidene hoofden hun ontslag gevraagd, omdat de arbeid, dien zij moesten presteren, door het aanleggen van ladangs, enz. om in het onderhoud der hunnen te voorzien, hun niet toeliet hunne betrekkingen behoorlijk te vervullen. De resident had het genoegen te bespeuren, dat bij de volksvergaderingen, door hem in iedere kampong gehouden, deze maatregel de algemeene goedkeuring der bevolking wegdroeg.

De talrijke koffij- en peperaanplantingen, gevoegd bij de kapaskultuur, die zich belangrijk begint uit te breiden, doen voorzien, dat deze streken eene schoone toekomst te gemoet gaan. — De gronden zijn over het algemeen goed en ook dáár, waar ze niet dan zeer middelmatig zijn, zullen, bij vrije beschikking over het product, koffij en peper met voordeel kunnen worden aangeplant.

Het is niet alleen verbetering van den materiëlen toestand van het volk, welke door het bestuur bevorderd werd, doch ook hun morele toestand maakte het voorwerp van aanhoudende zorg uit en onderging eene bijna ongeloofelijke verandering. Het dobbelen en hanenvechten, waaraan de Lamponger, welligt meer dan eenig volk in den archipel, verslaafd was, heeft, ten gevolge van het uitgevaardigde verbod en strenge straffen op de overtreding daarvan, geheel opgehouden. Vechterijen, diefstallen en moorden, de gevolgen van een ongebonden leven, en in deze streken vroeger zoo menigvuldig, doen zich bijkans niet meer voor.

Gedurende de 15 maanden, dat er een kontroleur te Mangala gevestigd was, werd er geen enkele moord gepleegd. Het verbannen van een aantal booswichten, die zich, vóór zijne komst aan moorden hadden schuldig gemaakt, schijnt een afschrikkend en heilzaam voorbeeld gegeven te hebben. Door het straffen van hen, die onwillig waren gemaakte schluden te betalen, een euvel, waaraan de Lamponger zoo zeer mank ging, begint er bij alle transactiën ook meer goede trouw op den voorgrond te staan.

Wat het 3de punt betreft, het vestigen eener versterking in het Boemiagoengsche, daaromtrent teekent de resident aan, dat mogt het hem vroeger al wenschelijk voorgekomen zijn, aldaar aan de grenzen van het nog zoo onrustige district Blalauw (residentie Palembang) op acht dagen reizens van de hoofdplaats Telok Betong, eene militaire bezetting te leggen, bij zich thans overtuigd houdt, dat zulks onder eene zoo rustige en goedgezinde bevolking, die noch uit eigen beweging, noch op inpulsie van anderen. zich ooit aan verzet zal schuldig maken, ten eenen male overbodig is.

(*Jav. Couri.*)

(1) Deze ambtenaar is de kontroleur 1e klasse H. D. Canne Red. B. H.

Soerabaija, den 9 Jan. 7 dezer, des namiddags te 5 ure, is de bliksem op twee plaatsen te gelijk in de fabriek te Waroe geslagen, bij welke gelegenheid, ten gevolge der op dat oogenblik gevallen zware regens, eene hoeveelheid van 160 picols suiker is verloren gegaan.

De schade aan het dak van de magazijnen en van het kookhuis wordt op *f* 200.— geschat.

De fabriek is tegen brandschade verzekerd.

De details die wij nog omtrent de *Onrust* vernamen, luiden als volgt.

Op den 27 December j. l. bevond zich de *Onrust* op de Barito rivier voor Martapoera, zijnde derwaarts gestoomd nadat te Banjermassing een hadji had verklaard, dat de bevolking ter plaatse, waar in het vorig jaar de gruwelijke moord op den heer Wijnmalen c. s. werd gepleegd, met ons Gouvernement wilde onderhandelen en tot onderwerping komen.

Daargekomen, deden verscheiden personen, men zegt wel vijftig, allen ongewapend, bij den Commandant aanzoek om het schip te mogen bezigtigen, hetgeen hun werd toegestaan. Op den oogenblik echter dat de Etat Major beneden en een deel der equipage aan het schaften was, werden door de bezoekers eenige gewapende praauwtjes aangeroepen, welker opvarenden aan boord kwamen, de luiken sloten, de zich op het dek bevindende matrozen afmaakten, en daarna hen, die zich beneden bevonden en van alle hulp waren afgesloten, schandelijk vermoordden. Dadelijk daarop zouden zij de ammunitie, het geschut en wapenen aan wal hebben gebragt en het schip hebben doen zinken.

Andere geruchten spreken van 58 slagtoffers van dit verraad, doch dit verschil is waarschijnlijk een gevolg van de bijtelling van het Javaansche gedeelte der equipage, waarvan in bovenvermelde mededeeling geen sprake is.

Opmerkelijk is het dat voor omstreeks 14 dagen alhier een gerucht circuleerde, dat een gouvernementsschip te Banjermassing, was uitgemoord.

Hoezeer wij de juistheid van al deze bijzonderheden niet durven instaan, hebben wij dezelve echter van eene te geloofwaardige zijde dan dat wij ons niet durven vleijen dezelve voor het grootste gedeelte later te zullen zien bevestigd.

(*Oostpost.*)

Het welgelukken van den stouten aanval, op de *Onrust*, geeft reeds, door het verlies van zooveel menschenlevens, een slechten indruk, door het vertrouwen, dat zij daardoor op hunne krachten krijgen; zij hebben dan ook in in hunnen overmoed niet nagelaten, om onmiddelijk naar de Kapoeas rivier te vertrekken, om hetzelfde lot te doen ondergaan aan den aldaar gestationeerden Gouvernements sleper, kapt. van Os, komd. W. Glazer, doch deze heeft, met 18 soldaten die hij aan boord had, hen flink ontvangen en met een goed onderhouden vuur eene vreeselijke slagting onder deze overmoedigen aangerigt; vele dooden en geblesseerden zijn bij dezen aanval onder hen gebleven; bovendien heeft hij de voorzigtigheid gehad zijne vuren aan te bouden en naar Poeloe Petak terug te stoomen. Kapt. W. Glazer moet in deze, een buitengewonen moed hebben aan den dag gelegd. Behalve het afslaan van den vijad, heeft hij ter voorkoming van een mogelijken nachtelijken overval, zijne hem toevertrouwde manschappen, niet durven blootstellen en is wijsselijk teruggetrokken. Z M. stoomschip *Montrado* is dadelijk bij het ontvangen van bovenstaande tijding, met 100 man, pas aangebragte troepen en goed voorzien van artillerie, hiervoor expres van Martapoera ontboden, en eenige veldstukken de Doessoen opgestoomd om, na hunne makkers bloedig gewroken te hebben, te trachten de Onrust nog vlot te krijgen.

Soerabaja, 11 Januarij. Gisteren is alhier ter reede aangekomen, het Spaansche oorlogschip *Don Antonis de Escano*, Commandant Du Gerafin de Anbarede, om te repareren.

Eergisteren avond is er in het Hotel du Commerce, een luisterrijk banket gegeven, door de hier aanwezig zijnde officieren der zeemagt, ter eere van den Etat Major der alhier in réparatie liggende stoomcorvet Phlégeton, Capt. Picard. Door den Heer P. Kervel, fransch Consul alhier, werd de Comd. der Phlégeton, gecomplimenteerd met zijne kortelings ontvangen benoeming, door den keizer der Franschen, tot officier van de orde van het Legioen van eer. Laat in den nacht eindigde in gepaste vrolijkheid de voor beiden aangename partij. Den Heer F. Schmid, komt in deze zeer veel eer toe, die door zijne goed verzorgde tafel en fraaije décoratien, niet weinig tot de algemeene vreugde heeft bijgedragen.

(*Soer. Cour.*)

Brieven uit Nederland.

(*Vervolg.*)

Daarbij kwam de hevigheid van den strijd tusschen Amsterdam en Rotterdam, die beide bevoordeeld wilden worden. Het Gouvernement moest dus wel uitzien naar een plan, dat de meeste locale belangen min of meer bevredigde en op die wijze, al was het ook de kleinste meerderheid, vereenigde, op gevaar af zijne eigene partij te verdeelen, want dat was het eenige middel om in ons land niet de hevigste agitatie te doen voortduren en misschien — geene spoorwegen te krijgen. Groote leemten en gebreken kleven dan ook aan haar plan, maar ware het verworpen, minder geld zou geen ander project gekost hebben en de verdeeldheid had met elken dag toegenomen. De heer van Bosse moest dus wel zijne gewone karigheid vaarwel zeggen en een tal millioenen uit de schatkist afstaan, die hij, zonder den drang der omstandigheden, gewis niet ligt had afgestaan. Men heeft het ontevredene Amsterdam een brok willen toewerpen door een ondoordacht en niet behoorlijk bewerkt plan tot doorgraving van Holland op zijn smalst, dat $18^1/_2$ millioen zou gekost hebben, maar het is ook zoo opgenomen, dat men de hoofdstad quasi wilde bevredigen en het is in de afdeelingen der Kamer, zoowel als in de hoofdstad, door velen allerongunstigst ontvangen. Ik kan U de verzekering geven dat, zoo het in de Tweede Kamer in stemming kwam, niet 12 van de 72 leden zich vóór die wet zouden verklaren. Amsterdam is dan ook woedend op de Regering, op de Tweede Kamer en op den heer Duymaer van Twist, een zijner afgevaardigden, die ondanks locaal helang, de wet heeft aangenomen. Bij de discussiën in de Tweede Kamer kon men overigens vooruit zeggen, hoe ieder Lid zou spreken en het *Handelsblad* had de malice in zijn verslag van de zittingen, telkens te zeggen. „De heer.... uit „(uit het district....) zegt het volgende *vóór* of *tegen* de „wet."

Of de eerste Kamer de pil, die nog al groot is, zal slikken, is voor als nog twijfelachtig.

Eéne zaak is te betreuren en wel dat de spoorwegkoorts sommigen zoodanig heeft aangetast, dat zij de beginselen ter zijde stellen; zoo bestreden de heeren Dullert en van Eck een voorstel van Thorbecke en vier andere leden om de geheele concessie ten onderste boven te werpen, niet op grond van de zaak zelve, maar omdat men daarbij het regt van amendement te ver uitbreidde. Ik erken volmondig, dat ik de meerderheid gelijk geef, die alles, wat sedert sedert jaren met zooveel moeite was bijeengebragt, niet ongedaan wilde maken, maar wanneer mannen als v. Akerlaken en v. Zuijlen, de een hevig tegen, de laatste als altijd in den jongsten tijd ministerieel, het regt van amendement in zijne volle uitgebreidheid verdedigden, is het te regt euvel te duiden aan anderen, die zoo dikwijls van dat regt een uiterst ruim gebruik hebben gemaakt, ja, die, amendementen voorstelden, die geen ander lid hunner partij durfde entameren. Te regt waarschuwde de heer v. Hoëvell hen: verbreek geen wapen, dat U later nog zoozeer te pas kan komen en waarvan gij zoo dikwijls gebruik hebt gemaakt.

Na de spoorwegen is Indie de *Topic* van den dag. Wij hebben vooreerst gehad een stroom van brochures van Philalethes (Jz. J. Lion), den handlanger van den minister Rochussen. Brochures tegen vrijen arbeid en adhæsie-verklaringen in dagbladen van de chefs der Indische reactionaire partij. Eindelijk de beruchte memorie van beantwoording, waarbij de Minister van Koloniën met volle zeilen zich op dezelfde zee begeeft. Het valt niet te ontkennen, de wind waait bij velen uit dien hoek. Sedert een paar dagen echter schijnt er een draai in te komen. De liberale partij heeft zich in een paar dagbladen op hare beurt doen hooren. De discussien over het batig slot, sedert drie dagen in de tweede Kamer gevoerd en op het oogenblik voortgezet, terwijl ik deze letteren schrijf, hebben doen zien wat er van zoovele declamatien is. Terwijl de Minister zijn aangenomen standpunt handhaafde en de oude Max, ik wil zeggen de heer van Hall, hem daarin dapper ondersteunt, hebben de heeren Thorbecke, Duymaer van Twist, Hugenholtz, v. Eck en v. Hoëvell den stier bij zijne horens gepakt. Die discussien zijn opmerkelijk geweest en daar ik het Bijblad nog niet bezit, zend ik U een paar verkorte overzigten in bijgaande bladen. Ik betreur intusschen, dat de heer Duymaer v. Twist de zaak der Hadji's heeft aangeroerd, niet om het feit zelf, maar omdat de onkundige massa dit onderwerp als zoo bitter gevaarlijk beschouwt en men den Minister geene wapenen in de hand moest geven om zich te verschuilen achter de grondwettige bepalingen, dat zaken door de Tweede Kamer werden behandeld, die voor het belang en de veiligheid van de kolonien, naar zijne meening, gevaarlijk zijn. De discussien over het batig slot zullen nog wel eenige dagen duren en ongetwijfeld invloed hebben op de publieke opinie in Nederland.

Ik heb gezegd, de wind begint een weinig van uit den reactionairen hoek te draaijen. Ik heb U de brochure van den heer Vreede Bik ter bestrijding van vrijen arbeid toegezonden. In de *N. Rott. Court.* van heden komt het volgende ingezonden stuk voor, betwelk ik U als bewijs mijner stelling mededeel.

„*Mijnheer de Redacteur!*

„Het middel, om door adhæsies te doen blijken, van sympathie in geschriften over Indie, schijnt tegenwoordig mode en getuigt van het voorregt eene meening over Indie te mogen bezitten en uiten.

„Ik ben volbloed O. I. ambtenaar en daarom keur ik niet goed, dat eenige oud-residenten dat middel gebruiken tot verzet tegen de bestaande wetten van mijn gouvernement.

„Ik kon mij dus daarbij niet aansluiten en ook niet mijne adhæsie geven aan de brochure van den heer P. Vreede Bik, laatst resident van Soerabaja, omdat, naar hetgeen mij bleek, aldaar wel vrije arbeid ook bij de suikerkultuur bestaat.

„In Japara, waar ik werkzaam was, werden reeds voor eenige jaren alle werkzaamheden bij suikerkultuur, behalve voor het planten, en de koeliediensten gedurende den maaltijd door *vrijen arbeid* verrigt; naar Soerabaja verplaatst zijnde, stelde ik met gunstig gevolg genoemden resident voor, die soort van arbeid ook daar te bevorderen, door den fabriekanten aan te zeggen, dat geene gedwongen koelies meer buiten den maaltijd verstrekt zouden worden. En nu bood zich direct een voldoend getal vrijwillige arbeiders aan, zonder eenige bemoeijenis van het bestuur.

„Wel werd die heilzame en met het beleid op de regering harmonierende maatregel, na een paar jaren goed gewerkt te hebben, weder ingetrokken, maar zeker niet omdat zich geene vrijwillige koelies aanboden.

„Zoo ook houd ik den *vrijwilligen* aanplant van suikerriet, die in Cheribon reeds tot c. a. 3000 bouws is gestegen, ook in Modjokerto mogelijk, wanneer slechts doelmatige regelingen worden gemaakt.

„In één woord, ik houd de *vrije* suikerkultuur in Soerabaja bij eene gezonde wetstoepassing, zoo mogelijk, dat ik heb verzocht vergunning om op mijne kosten aldaar eene fabriek te mogen oprigten en in geheel vrijen arbeid een suikerriet-aanplant van plus minus 300 bouws te mogen daarstellen.

„Het is mijn wensch daarop terug te komen en mijne hoop, dat men niet weder zal zeggen: „indien daar *in vrijen arbeid* eene suikerneming kan bestaan, dan kan er ook een ander gouvernements stelsel worden opgerigt."

„Van kultuur-procenten zal ik niet praten, want ik genoot die ook en verdubbelde daardoor mijn inkomen.

„Maar de brochure van den heer H. C. Bekking, laatst resident van Rembang, ja, die juich ik van ganscher harte toe, omdat hij het *beschreven Regeringsstelsel* handhaaft en ik de overtuiging bezit dat door die goede Javanen gelukkig welvarend en tevreden te maken, zooals onze wet wil, onze Regering sterk en nog rijker worden zal.

(*Vervolg zie Bijvoegsel.*)

BIJVOEGSEL BATAVIAASCH HANDELSBLAD.

Woensdag, 18 Januarij 1860. No. 5.

„Eerst voor een paar maanden uit Indie teruggekeerd ken ik nog maar weinig Europesche wetten. Wanneer ik in Indie eene notaricele verklaring moest maken, vorderde de wet opgave van redenen van wetenschap.

„Die Indische wet zal wel wat op de Europesche gelijken; daarom zal ik mij ook thans maar aan hare voorschriften houden en als redenen mijner wetenschap opgeven, dat ik ruim 30 jaren onafgebroken als controleur bij de landelijke inkomsten en kultures en adsistent-resident in vier gewesten op Java werkzaam was.

„Het zal mij aangenaam zijn, mijnheer de Redacteur, als gij de goedheid wilt hebben aan het voorenstaande een plaatsje in uw veelgelezen blad in te ruimen en te gelooven dat ik met hoogachting ben" enz.

DELFT, *Novemb.* 1859. (get.) J. H. TEN CATE, laatst adsist.-residt. van Modjokerto onder Soerabaja.

(Wordt vervolgd.)

Nederland.

De Overland-post, loopende tot 23 September, is den 11den November hier te lande aangekomen.

— Den 27 dezer zal van Harderwijk vertrekken en overgaan aan boord van het schip *Jonkh. Mr. van de Wall van Puttershoek*, gezagvoerder K. F. Lammerts, liggende op stroom van Rotterdam, bestemd naar de O. I., een detachement sterk 110 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den magazijnmeester der 1 klasse, kapitein van de artillerie in O. I., thans met verlof, O. L. van Kodlinski; medegeleiders de 2de luit. der O. I. infanterie F. H. A. Elory, met bijvoeging van een officier van gezondheid 3de klasse.

— De *Elisa Henriette*, die een detachement aan boord heeft, waarvan in een vorig nommer melding is gemaakt, is den 10den November gezeild.

— De kamer van koophandel te Haarlem heeft zich onlangs tot den koning gewend met een adres nopens eene gelijkvormige regeling van de handels-usantien en conditien hier te lande. Thans verneemt men, dat van regeringswege afwijzend op dat adres is beschikt, omdat zulk eene regeling niet van overheidswege kan geschieden, maar van de handelaren zelven behoort uit te gaan.

Rotterdam, 23 Nov. Het cholera-hospitaal is hier ter stede gesloten, en de tusschenpoozende koortsen wijken meer en meer. Ook in andere steden is het in meer of mindere mate gunstiger met den gezondheidstoestand gesteld, dan sedert het begin van het najaar het geval was.

— Men verneemt, dat van wege de hooge regering van de besturen der gemeenten, in welke de cholera geheerscht heeft, opgaven verlangd worden omtrent den loop der ziekte, de plaatsen waar, de woningen waarin, den maatschappelijken toestand der bewoners, waaronder zij de slagtoffers geveld heeft, de middelen die tot genezing der lijders en stuiting der ziekte zijn aangewend, enz. Door dezen maatregel zullen gewis belangrijke bijzonderheden aan het licht komen, die bij onverhoopte wederverschijning der epidemie de kwaal in hare eerste oorzaken en beginselen nader zullen doen kennen.

— De jongste stormen hebben de aandacht meer bijzonder op de waarnemingen gerigt, die strekken om een aanstaanden orkaan te kunnen voorspellen. Volgens eene mededeeling van admiraal Fitzroy, kondigden de laatste winden zich ten duidelijkste aan. De barometer stond laag bij het opkomen der beide stormen van 25 en 31 Oct., doch de thermometer stond laag vóór den eerstgenoemden storm. De gevolgtrekking was, dat de eerste (die van 25 Oct.) van eene noordelijke of poolzijde zou waaijen, en die van 31 Oct. van eene zuidelijke of evennachtzijde, zoo als werkelijk gebeurd is. Ook heeft men als zeker aangenomen, dat een storm van langen duur zal zijn, indien de kenteekenen zich vroeg, en van korten duur, wanneer zij zich laat voor het opsteken van den wind vertoonen.

— H. M. de koningin is, wegens eene ligte ongesteldheid van prins Alexander, die te Stuttgardt was gebleven, van Nizza naar eerstgenoemde stad teruggekeerd. De keizer en de keizerin der Franschen, die te Compiègne vertoefden, kwamen naar Châlons, om H. M. de koningin op HD. doorreize te ontmoeten.

Men verhaalt van H. M. de volgende anecdote:

Sedert eenigen tijd had men in het museum te Lyon een jong soldaat opgemerkt, die zich daar in zijne vrije oogenblikken bezig hield met de stukken van beroemde meesters te bestuderen. Terwijl hij nu onlangs bezig was, met de laatste hand te leggen aan eene wel uitgevoerde copie van een der voornaamste, aldaar aanwezige schilderijen, naderde hem eene onbekende dame, die met eene bijzondere belangstelling een gesprek met hem aanknoopte, blijkbaar met het doel, om zijn smaak nader te leeren kennen. De jeugdige militair verhaalde haar, dat hij een kweekeling was van Horace Vernet, en bij de loting in dienst gevallen zijnde, zonder de middelen te bezitten om een remplaçant te verkrijgen, het moedig besluit had genomen, om alle pogingen in het werk te stellen, ten einde ook als soldaat zijne eenmaal opgevatte studie zoo krachtdadig mogelijk voort zetten. De vreemdelinge bood hem daarop voor zijne schilderij een prijs, die zijne verwachting verre overtrof, met bijvoeging der belofte, dat zij zich voortaan ook verder aan hem zou laten gelegen liggen. Niet weinig verrast, verzocht de jeugdige kunstenaar in de meest beleefde termen, den naam zijner beschermster te mogen weten en kreeg tot zijne niet geringe verbazing ten antwoord: „Gij hebt uw stuk slechts te adresseren aan de koningin der Nederlanden." En inderdaad, het was H. M. zelve, die op HD. reis naar Nizza, bij het oponthoud te Lijon, den jeugdigen schilder dit vereerend bewijs van onderscheiding schonk. Men verzekert, dat het H. M. heeft behaagd, onmiddelijk de noodige maatregelen te nemen, ten einde hem in staat te stellen, om zich weldra uitsluitend aan de beoefening der kunst toe te wijden.

(Arnh. Courant).

Men zal zich herinneren hoe de minister van koloniën voor eenigen tijd aan de Kamer gelofte van stilzwijgendheid deed. Hij was diep overtuigd, dat er naar de zaken der koloniën veel te veel gevraagd en daarop veel te veel geantwoord werd. Indië was alleen in stilte te regeren. Men moest het „prestige" van het Nederlandsch gezag ophouden en het „prestige" kan alleen blijven bestaan, wanneer men geloovend en vertrouwend aanneemt, *que tout est pour le mieux dans le meilleur des mondes*, en dat de minister van koloniën en de gouverneur-generaal altijd alles het best weten en het best doen. Het wordt tijd de Indische staatsgeheimen voor de nieuwsgierige kinderen weg te bergen.

In de memorie van beantwoording van het voorloopig verslag over het wetsontwerp tot regeling van het gebruik van het koloniaal batig slot, is de minister van koloniën begonnen zijne nieuwe leer in praktijk te brengen. De vertegenwoordiging wordt bestraft over het „ter sprake brengen" van de koloniale aangelegenheden, eene inmenging des te onbescheidener jegens een gouvernement, dat pas 41 en een half millioen guldens in de schatkist is komen brengen. Het is duidelijk dat voor zoo veel geld men eene volkomene absolutie voor alle begane zonde ontvangen mag. De minister is vooral zeer ontevreden, dat zoo vele leden der kamer het beheer der kolonien „veelal ongegrond berispen", de feiten „scheef voorstellen" en daaruit „verkeerde of overdreven" gevolgtrekkingen afleiden. Men zou misschien, meenen dat het beste hulpmiddel hiertegen was, dat de beter onderrigte minister de ongegrondheid der berisping, de scheefheid der voorstelling en de verkeerdheid of overdrevenheid der gevolgtrekking aantoonde, Doch die zoo rekent, rekent buiten den minister van koloniën. Hij zal zich liever „onthouden" en een welsprekend stilzwijgen bewaren, hetgeen zekerlijk, wanneer men niets beter te zeggen heeft, het gemakkelijkste — zoo al niet het overtuigendste — middel is.

Wanneer het goed beleid, de deugdelijke beweegredenen, het grooter verstand van den minister en den gouverneur-generaal meer in het licht gesteld en aangetoond werden, zou men in het gevaar van ongegrond te veroordeelen en overdreven te berispen niet zoo ligtelijk vervallen. Het fameuse „prestige", waarop het gansche regeringsbeleid schijnt te draaijen en dat de alpha en omega aller koloniale wijsheid schijnt te zijn, zou er niet onder lijden. Integendeel, er is geen prestige dat krachtiger werkt, dan dat van het beste verstand. Het is zeker erg voor het Indisch bestuur al zijne feilen en tekortkomingen zonder verschooning te zien gispen in Ned. Indische dagbladen, die door de „talrijke inlandsche bevolking" algemeen in het Hollandsch gelezen worden. (*) Maar juist door kritiek en discussie wordt een „klemvol en krachtig beheer" gevormd. Eerst door in het debat met kracht van betoog de overtuiging van de justheid der inzigten en de doeltreffendheid der maatregelen gevestigd te hebben, kan men komen tot die vruchtbare zamenwerking van gouvernement en kamer, die de hechtste grondslag ook der koloniale regering is. De vertegenwoordiging moet niet de regering behoeven te „steunen." De regering moet regeren met eene eigene kracht, met de grootste kracht, die regeringen hebben kunnen, die van het meeste talent en de hoogste kennis. Doch stilzwijgen op zelfs ongegronde aanmerkingen, en niet antwoorden op zelfs overdreven klagten, is niet de weg om tot een „klemvol en krachtig beheer" te geraken. Het is zich koesteren in zijne dwalingen en zich vertroetelen in zijne zwakheid.

Zoo zou misschien een kettersch opposant aan den minister van koloniën antwoorden: „Maar van zulke kettersche denkbeelden hebben wij een afschuw." Dit is een spreken „ter zijde," dat de minister van koloniën gerekend wordt niet te hooren. Hij zal zich wel onthouden, daarvan notitie te nemen. Het zijn private hartsuitstortingen, die niet aan de regering gerigt zijn en waarvoor hare officieele ooren gesloten zijn.

(*) Om dit gevaar goed te doen uitkomen, ware het welligt niet onnuttig van het Gouvernement de opgaaf te verzoeken van het getal der Hollandsche dagbladen en tijdschriften, die door den post aan de Inlandsche geabonneerden op Java, Sumatra, Borneo, Celebes enz. afgeleverd worden.

Laatste Berigten.

— De Mooren hebben een' aanval op Ceuta gedaan.

— De Paus belooft eene hervorming in het bestuur, zamen te stellen uit geestelijken en leeken, en de bijeenroeping eener door het volk te kiezen vergadering voor de geldmiddelen.

— De aanvoerder van den neger-opstand in de Vereenigde Staten, Brown, is ter dood veroordeeld; ook Smith en anderen,

— De Britsche gezant in Mexico, de heer Otway, is teruggeroepen.

— Men werft eene reserve van 30.000 man voor de Engelsche zeemagt.

Madrid, 22 November. De Marokkanen hebben een dépôt van 700 kogels prijs gegeven, waarvan de generaal Echagne onmiddelijk bezit heeft genomen.

De Mooren vechten slechts zwak; zij versterken zich.

Het ongunstige weder maakt het onmogelijk de zeeëngte over te steken.

Parijs, 23 November. Het is u ongetwijfeld reeds per telegraaf bekend geworden, dat in het officieel gedeelte van den Moniteur alles wordt bevestigd, wat ik u omtrent de veranderde zienswijze onzer regering ten aanzien van het regentschap in de Midden-Italiaansche staten heb medegedeeld. Gij weet dus, dat ons gouvernement de betrekking van den heer Buoncompagni niet beschouwt als een regentschap in den eigenlijken zin des woords, maar eenvoudig als een voorloopigen maatregel ter handhaving van orde en rust. Intusschen is het bij ons publiek niet onopgemerkt gebleven, dat de Moniteur van deze gelegenheid gebruik maakt, om met eene zekere complaisance den lezers te herinneren, dat zij het eenig officieel orgaan is. Wat dit nu te beteekenen heeft, is niet regt duidelijk. Volgens sommigen zou het slaan op de Pays, de Patrie en de Constitutionnel, die bij het bespreken der Italiaansche aangelegenheden, zich nu en dan wel eens wat stout op den voorgrond hebben willen plaatsen. Volgens anderen is het slechts eene overtollige phrase; maar hoe het zij, het heeft in allen gevalle een ongunstigen indruk gemaakt.

Nog steeds is men hier van gevoelen, dat de paus op het congres zal vertegenwoordigd worden door kardinaal Antonelli, en naar men beweert, zou dit keizer Napoleon zeer naar genoegen wezen. Naar men er evenwel bijvoegt, bestaat voor dit laatste eene bijzondere reden. Z. M. zou namelijk van oordeel zijn, dat de kardinaal op het congres niet de man kan zijn, die hij op den ministerieelen zetel te Rome is. Ik laat nu daar, in hoeverre dit waar is, maar het is ligt te begrijpen, dat wanneer de keizer werkelijk zoo denkt, de kardinaal dit van zijn kant wel zal inzien en, in geval hij als vertegenwoordiger van den paus optreedt, het zijne zal doen, om die verwachting van Z. M. te leur te stellen. Inmiddels verneemt men uit Rome, dat keizer Napoleon een eigenhandig schrijven aan paus Pius heeft gerigt, over welks inhoud deze eene bijzondere satisfactie schijnt te gevoelen. Met dat al blijft de paus nog steeds bij zijn voornemen, om wel hervormingen in te voeren, maar hiertoe niet over te gaan voor de Legatien weder aan zijn gezag onderworpen zijn. Volgens dezelfde berigten zou hij ook een schrijven van keizer Frans Jozef hebben ontvangen, waarin deze verklaart, dat hij wel met keizer Napoleon is overeengekomen omtrent de bijeenroeping van een congres, maar dat hij zich in die vergadering zal verzetten tegen de beginselen, door keizer Napoleon in diens missive aan koning Victor Emanuel uitgedrukt, en zich strikt zal houden aan de grondslagen, die bij de preliminairen te Villafranca zijn vastgesteld. Overigens begint zich in Italie hoe langer zoo meer de noodzakelijkheid eener eindregeling te doen gevoelen, en wel vooral wegens de financieele omstandigheden. De voorloopige regeringen kunnen toch geene nieuwe belastingen invoeren, terwijl het geene geringe geldelijke opoffering kost, om een leger op de been te houden, hetwelk viermaal sterker is dan in vroegere omstandigheden. Hierbij komt, dat de geleende millioenen zoo goed als uitgeput zijn, zonder dat er genoegzaam uitzigt bestaat, om hierin door nieuwe leeningen te voorzien; want het zou moeijelijk vallen alweder de noodige gelden bijeen te krijgen, tenzij Piemont zich borg wil stellen voor de uitbetaling der renten.

De minister van binnenlandsche zaken heeft aan de verschillende prefecten in last gegeven, om behalve hunne gewone periodieke verslagen en statistieke opgaven, voortaan op den 10den, 20sten en 30sten van iedere maand bij het ministerie een naauwkeurig verslag in te dienen omtrent den politieken, morelen en materielen staat der bevolking van hun departement. Bij deze instructie is bepaaldelijk voorgeschreven, dat dit verslag moet zijn een resumé van de rapporten der onder-prefecten en dat daarin slechts, in korte bewoordingen, bepaalde feiten mogen vermeld worden, met weglating van alle onnoodige phrasen, en voorts zoo practisch mogelijk ingerigt.

Uit Napels verneemt men, dat de koning bepaaldelijk voornemens was om, met het besluit, waarbij de ligting van 1860 onmiddelijk na 1 Januarij onder de wapens wordt geroepen, ook tevens te bepalen, dat de ligting voor 1861 te gelijk moet plaats hebben, ten einde in het aanstaande voorjaar het leger met 18,000 manschappen meer te versterken dan aanvankelijk berekend was. De heer Rosica, chef van het ministerie van binnenlandsche zaken, heeft tegen dit laatste zulke dringende vertoogen ingediend, dat de koning hem verzocht, de zitting van den ministerraad, waarin Z. M. dit besluit wilde ter tafel brengen, niet bij te wonen. De heer Rosica heeft aan dit verzoek wel voldaan, doch desniettegenstaande is het tweede besluit niet doorgegaan; want op het initiatief van den heer Ajossa, directeur van politie, heeft zich in de vergadering zulk eene sterke oppositie daartegen geopenbaard, dat Z. M. het geraden oordeelde het decreet in te trekken.

— Het officiele blad van Modena van den 14den stelt Z. K. H. Frans van Oostenrijk Este in mora en eischt hem op, om binnen den tijd van dertig dagen terug te bezorgen de handschriften en de medailles, welke hij uit de bibliotheek en het museum van Modena heeft weggenomen, en in de schatkist van den staat te storten de 690,000 francs, die hij heeft medegenomen, toen hij in Junij ll. den staat verliet. Deze sommatie is geteekend door den griffier der regtbank van eersten aanleg te Modena.

Londen, 23 Nov. De Fransche correspondentie van de *Morning Herald*, bevatte dezer dagen eenige niet zeer opbeurende waarheden voor hen, die, zoo als de schrijver zich uitdrukte, zoo blind willen zijn, om het gevaar dat hen bedreigt, over het hoofd te zien, en die ontkennen, dat het keizerlijk bewind van Frankrijk aansprakelijk is voor de anti-Engelsche stemming, welke sedert den Italiaanschen oorlog ontstond. Door zulke beweringen zegt hij verder, bevorderen zij slechts eene politiek, die, te oordeelen naar de verklaring, door Napoleon zelf in der tijd voor het hof der pairs afgelegd: „ik vertegenwoordig drie zaken, een naam, een beginsel en eene nederlaag. De naam is: Napoleon, het beginsel is het keizerrijk, de nederlaag is Waterloo," en uit zijne geschriften te oordeelen, reeds vastgesteld werd lang voor dat er het minste uitzigt bestond op zijne troonbestijging; eene politiek, die ten doel heeft Frankrijk aan het hoofd van alle Europesche natien te plaatsen en die bekroond moet worden door de vernedering van Engeland.

De schrijver haalt vervolgens de voorrede aan, die reeds in 1834 in een Bonapartistisch tijdschrift *l'Occident Français* verscheen en geschreven werd door den heer de Persigny, toen ex-officier van het Fransche leger en even als thans, nu hij Fransch gezant te Londen is, een onwrikbaar vriend van Napoleon, waarin hij Napoleon als 't ware vergoodt en de verspreiding van het keizerlijk „evangelie" verkondigt, terwijl hij de woorden bezigt: *„Il ne restera pas pierre sur pierre de la Babylone Britannique."* Het spreekt van zelf, zegt de schrijver, dat de heer de Persigny van gevoelen veranderd zijn kan, maar de bestaande omstandigheden duiden geene wijziging van 't plan aan. Het keizerlijk besluit, om de Fransche dagbladen in hunne artikelen tegen Engeland te beteugelen, werd naar het blijkt, reeds in 't midden der vorige week genomen en de *Patrie*, de *Pays* en de *Constitutionnel* citeerden tot vergoelijking van hunne handelwijs, hevige artikelen uit een paar Engelsche dagbladen, zeggende, in 't belang van Frankrijks eer wel tot eene repliek genoodzaakt te zijn, welke eer echter niet aangerand was; want de berispingen der Londensche pers waren alleen gerigt tegen de aanvallen op Engeland, die (zoo schrijft de genoemde correspondent) op aansporing van het Fransche bewind verschenen. Indien dit aanranding van Frankrijks eer is, dan moet men met Molière uitroepen *„où diable l'honneur va-t-il se nicher."* Men ziet dus, dat niet alleen de *Times* en de correspondent van dat blad te Parijs, de verkondigers zijn van de onverklaanbare vijandschap der Fransche pers jegens Engeland. Het zwijgen op te leggen aan die pers, daar dit voor 't oogenblik met 's keizers politiek strookt, doet intusschen niets af tot de volksstemming; integendeel zal dit verbittering veroorzaken, als geschied zijnde op verlangen van een Engelsch dagblad, dat wel is waar eergisteren zeer opgetogen was over zijn zoogenaamde behaalde overwinning, maar met de naive vraag besloot, of Napoleon nu ook zoo goed zoude willen zijn, om de wapeningen in Frankrijk te staken, daar die de oorlogzuchtige stemming der Franschen en de achterdocht der Engelschen opwekte. In dat geval zoude Engeland bijvoorbeeld de inkomende regten op Fransche artikelen kunnen verminderen en tevens tien millioenen ponden sterling jaarlijks sparen, want dit kosten de verdedigingswerken en hetgeen overigens verrigt moet worden, om niet van de goede gezindheden van deze of gene mogendheid (Frankrijk) afhankelijk te zijn.

Het ministerie van oorlog heeft last gegeven om de Enfield buks in te voeren bij dat gedeelte der militie, dat nog niet ingelijfd is, en tevens om de oefeningen in 't vuren op grootere schaal gaande te houden.

Het berigt, vroeger door ons medegedeeld ten aanzien van het voorstel van keizer Napoleon aan Engeland tot eene wederkeerige ontwapening, vindt, hoewel het nog niet officieel bevestigd is, te Parijs vrij algemeen geloof. Het voorstel, aldus wordt er bijgevoegd, is vervat in een eigenhandigen brief des keizers aan koningin Victoria. De Parijsche beurs is er op verbeterd.

Er is te meer reden om te denken, dat het voorstel werkelijk gedaan is, vermits het door de Engelsche bladen medegedeelde berigt, dat de Fransche regering aan de dagbladen heeft doen weten, om hunne vijandige polemiek jegens Engeland te staken, thans waar blijkt te zijn. Wij verwijzen onze lezers naar hetgeen onze Parijsche correspondent diensaangaande schrijft.

Onze lezers vinden tevens in den brief van onzen Londenschen correspondent den zakelijken inhoud van een schrijven uit Parijs in de *Morning Herald*, waarin het voorleden van de geschiedenis van keizer Napoleon wordt opgehaald, om aan te toonen dat de keizer steeds met vijandelijke bedoelingen tegen Engeland bezield was. Men mag echter niet vergeten, dat deze brief geschreven is vóór het bekende voorstel, dus nog onder den indruk der onrustbarende geruchten, die zoowel te Parijs als te Londen in omloop waren. Opmerkelijk is het, dat in dien brief op ironieke wijze de vraag aan den keizer gedaan wordt, of hij ook iets meer zou willen doen dan verzekeringen van vredelievendheid aan den dag leggen en bij voorbeeld de krijgstoerustingen in Frankrijk staken; namelijk juist datgene, wat thans gezegd wordt zijn voorstel te zijn.

Hoe dit zij, men kan thans — natuurlijk van het standpunt, dat het voorstel werkelijk door den keizer gedaan is — onderhandelingen tusschen Engeland en Frankrijk over deze aangelegenheid te gemoet zien. Eerstgenoemde zal althans waarborgen verlangen, dat niet alleen manschappen door den keizer huiswaarts gezonden worden — want deze kunnen gemakkelijk weer onder de wapens worden geroepen — maar ook dat aan de versterking der zeehavens en het bouwen van oorlogsschepen een einde gemaakt worde.

— De Protestantsche beweging breidt zicht allengs meer en meer in Hongarije uit, zonder dat zij juist een voor de Oostenrijksche monarchie gevaarlijk karakter heeft. Nadat het comitaat te Presburg den 10den dezer besloten had, zich tot de regering te wenden, met verzoek om aan de Protestanten hunne vorige verhouding terug te geven, heeft het comitaat te Pesth den 19den dezer een besluit in gelijken geest, doch in krachtiger bewoordingen genomen. Onder onderen heeft men te Pesth goedgevonden, bij den keizer er op aan te dringen om de geoctroyeerde constitutie niet te doen uitvoeren, om vergunning te geven tot het houden eener synode en om den minister aanzegging te doen toekomen, in de aangelegenheden der Protestantsche Hongaren zich voortaan niet meer op belemmerende wijze te mengen. Het verdient ten deze opmerking, dat dit besluit genomen is in eene bijeenkomst, welke gehouden is onder het voorzitterschap van den baron Prouay, een man die tot dus verre nog nimmer van eenige zucht tot oppositie verdacht werd gehouden en die wegens zijne loyauteit nog onlangs door den keizer tot ridder verheven werd.

Frankrijk.

De *Moniteur* behelst een decreet, waarin bepaald wordt, dat ter voldoening aan het Zuricher vredestractaat, alle Oostenrijksche schepen, die gedurende den oorlog genomen waren en nog niet voor goeden prijs verklaard zijn, teruggegeven zullen worden,

De volgende anecdote, voor welke kan worden ingestaan — zoo verhaalt het *Court.-Journal*, — kan bewijzen hoe de laatste onderhandelingen over Italie gevoerd werden Toen het bekende *Moniteur*-artikel van 8 Sept. verscheen, bevond zich juist een van de Fransche generaals, die het bevel voerden over het occupatie-leger, aan tafel bij koning Victor Emanuel. „Hoe vat gij dit artikel op?" vroeg de koning den generaal. Deze antwoordde eenigzins verlegen, dat hij de zaak niet helder genoeg inzag, dat de keizer eene bijzondere staatkunde op het oog had, enz. Hierop antwoordde de koning glimlagchend: „Maar gelooft gij, dat gij ter wille dier staatkunde Italie zijt binnengerukt?" — „Zeker niet," was het antwoord. De koning haalde hierop eene telegrafische dépêche uit den zak. „Deze dépêche, zeide hij, heb ik zoo even uit Parijs ontvangen; zij luidt: „Bekommer u niet over het *Moniteur*-artikel, *passez-outre*."

— De prins van Carignan heeft geweigerd als *regent* op te treden, maar heeft den heer Buoncompagni met de waarneming van het *regentschap* belast, zoodat, in den eigenlijken zin des woords, de magt van Victor Emanuel zich thans van Florence tot Bologna uitstrekt.

In dien geest liet zich dan ook het *Journal des Débats* uit, en wel in zulke krachtige, duidelijke en onomwonden termen, dat dit artikel ongetwijfeld de algemeene aandacht zal trekken. Het blad zegt, dat de aanstelling van den heer Buoncompagni volkomen gelijk staat met de aanneming van het regentschap door Victor Emanuel zelven, weshalve feitelijke interventie, voor wier gevolgen de *Constitutionnel* zoo zeer vreesde, werkelijk heeft plaats gehad. Of de regent Victor Emanuel, Carignan of Buoncompagni heet, zijn gezag spruit uit Piemont voort en dat land is verpligt en gehouden al de daaruit voortvloeijende verpligtingen tegenover Midden-Italie te vervullen. Veronderstel, zegt de *Débats*, dat de pauselijke regering in die officieele benoeming van een regent over een belangrijk deel van het Pauselijk grondgebied, eene onbetwistbare schennis van het volkenregt en eene oorlogsverklaring verkiest te zien; veronderstel tevens dat de Paus zijn leger tegen de legatiën laat oprukken, die nu reeds onder het gezag van een Piemonteesch regentschap leven; zal dan Sardinie niet verpligt zijn de legatiën ter hulpe te snellen, en zal het, zonder aan zijne eer te kort te doen, kunnen beweren dat het zijn regent en de legatiëen aan hun lot overlaat, op grond dat de naam des eersten Buoncompagni en niet Carignan is? „Wij wonen dus — zoo eindigt de *Debats* — „wij wonen dus vóór de opening van het congres de ontknooping bij van het Centraal-Italiaansche vraagstuk. Het kan zijn dat die ontknooping nog door andere gevolgd wordt; het kan integendeel ook wezen dat zij moet beschouwd worden als de eerste acte van een nieuw drama. Wat daarvan echter zijn moge, is het echter voor geen tegenspraak vatbaar, of Piemont heeft door de aanwijzing van een regent, het gezag over centraal Italie in handen genomen, zonder zich daarvan weder los te kunnen maken. De spitsvondigste diplomaat zal aan die handeling haar beteekenis en gewigt niet kunnen ontnemen.

Japan.

Voor de Japannezen wordt uit Europa eene drukkerij ontboden. Hun verlangen daarnaar is zoo ongeduldig, dat de typen per mail herwaarts zullen worden gezonden.

Nederlandsch-Indische Levensverzekering- en Lijfrente-Maatschappij.

Door welwillende medewerking van de Redaktie der Courant, zullen achtereenvolgens algemeene inlichtingen gegeven, en vragen en opmerkingen beantwoord worden, als welke niet aanhoudend door circulaires zijn mede te deelen en aan contribuanten of belangstellende anderen een meer juist begrip zullen geven van de werking der Maatschappij of de wijze van handelen.

(Vervolg.)

VARIA.

5. Door welwillende beschikking van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Ned. Indië bij besluit No. 6 dato 12 Januarij 1860 is magtiging verleend om 's Lands kas dienstbaar te maken aan de overmaking naar *Batavia* van de gelden van contribuanten in bovengenoemde Maatschappij; — daarop heeft de toezending van Extracten, modellen en inlichtingen aan *Voorloopige Inteekenaren* gewacht, dezelve zullen nu per post van 21 dezer verzonden worden.

Op *franco* aanvragen kunnen ook andere belangstellenden die bekomen.

6. *(Art. 12 der Algemeene Voorwaarden.)*

Er zal ook gelegenheid bestaan tot verwisseling van contracten, bijvoorbeeld van Lijfrenten in Weduwen-Pensioen of wat dies meer zij; wordende bij deze verwisseling natuurlijkerwijze de tijdelijke waarde van de *bestaande* en die der *verlangde* contracten tot basis voor de berekening genomen.

7. *Uitgestelde Lijfrente of twee lijven*, bijvoorbeeld man en vrouw zijn thans in berekening; mogt men willen storten, kan men voorloopig zulks doen, ieder voor de helft der bedragen welke men wil afzonderen; — Varia 6 biedt gelegenheid tot latere verwisseling aan.

8. Voor *Levensverzekering* zijn in bewerking Tarieven, om niet alléén *Levenslang*, maar ook slechts 10, 15, 20 jaren te contribueren en dan niet meer.

W. V. K.

(Wordt vervolgd.)

Korrespondentie.

Aan .... Wij zijn nog altijd wachtende op *het beloofde nader berigt*, ter aanvulling van het, Zaturdag morgen om 11 ure medegedeelde: *Dat goede tijdingen van Boni waren aangekomen*, met verzoek, dat voorloopig in het Handelsbl. op te nemen.

Indien wij dat nadere berigt niet spoedig ontvangen, dan moeten wij het er voor houden, dat het een van de thans hier veel geloof vindende *klopgeesten-inlichtingen* was, die wij wel voor aardige biologische mystificatien willen laten doorgaan, maar toch niet niet geheel en al geschikt achten, om als *wezenlijke berigten* aan dagbladen te worden medegedeeld.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda doorgezeild

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER	VAN.	DATUM	NAAR.
January	5	Engelsch	Spray of the Ocean	Slaughter	Shanghay	24 November	Londen.
„	8	„	Swiftsure	Gronsuud	Singapore	2 Januarij.	Melbourne.
„	—	Amerikaansch.	Albom	Barnaby	Foochow	26 December	Londen.
„	11	Engelsch	Queen Margaret	Spence	Singapore	4 Januarij.	Liverpool.
„	12	Nederlandsch.	Economist	Olivier	Batavia	8 „	Rotterdam.
„	—	Hamburg.	Amazone.	Ries	„	8 „	Hamburg.
„	14	Deensch	Benjamin Howart	Saabye	Hongkong.	30 December	Sydney.
„	—	Amerikaansch.	Sancho Panza.	Hale	Shanghay	27 „	New-York.
„	—	H. B. M. S.	Pearl	Boriaze Esq	Falmouth	10 October.	Hongkong.
„	15	Engelsch	Herculean.	Bell.	Whampoa	2 January.	Londen.
„	—	Amerikaansch.	Tzar		Manilla	1 „	New-York
„	—	Deensch	Lootse	Ross	Foochow	23 December	Adelaide.
„	—	Engelsch	Mystery	Matthews	Singapore	Januarij.	Londen.

Vertrokken Schepen van Batavia.

DATUM.		VLAG.	BENAN.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR.
January	15	Nederlandsch.	bark	Sir Robert Peel	Lange	Soerabaya.
„	16	„	brik	Louise Roelofline.	Sybrandi	Nederland.
„	—	Engelsch	bark	Crisis	Black	Singapore.
„	—	Brem.	„	Leontine	Schweitzer	China.
„	—	Nederl. Indisch.	stoom.	Batavia	Neyts	Singapore.
„	—	Z M	„	Merapi.	kapt. tz. Siedenburg	Banjermassing.
„	17	Port	oorl. sch.	Don Juan I	Marquis Pereira	Macao.
„	—	Nederl. Indisch	bark	Smallwood.	Lobb	Melbourne
„	—	Deensch	brik	Therese Auguste		China.
„	18	Nederl. Indisch.	bark	Oeij Sinjo.		Pekalongan.

Aangekomen Schepen te Batavia

DATUM.		VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN.	DATUM.	AGENTEN
January	14	Nederlandsch.	schip	d' Elmina	Teengs	Rotterdam.	4 Oct	J. Cezard & Co.
„	—	Belg	„	Edward & Julie.	Mennen.	Singapore.	7 Jan.	Metzendorff, Wilmans Ruys & Co
„	—	Engelsch	brik	J. C Ross	Ballard	Cocos	9 „	Wilson & Co.
„	15	Nederl. Indisch	schr.	Chieftain	Kruymel	Billiton		Reynst, & Vinju
„	—	„	stoom.	Macassar	Bosch	terug uit-zee.		W. Cores de Vries,
„	16	Nederlandsch.	bark	Heilige V. van Paulo	de Groot	Rotterdam.	13 Sept.	van Ommeren, Rueb & Co.
„	—	Nederl. Indisch.	schr.	Maria Catharina.		Benkoelen		Gezagvoerder.
„	—	„	bark	Atiat Rachman		Singapore		Jacobs.
„	17	„	„	Padang Pandjang		Padang.		Lim Hoa.

In lading liggende Schepen te Batavia.

VLAG.	BENAM.	NAMEN DER SCHEPEN.	TONNEN	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN
Nederlandsch	bark	Ridderkerk *	756	Peerlink		F. Koperstein & Co.
„	„	Java*	622	van Dam	in avary	„
„	schip	Sumatra	745	Grivel		„
„	„	Nieuw Holland *	723	Tuk		„
„	bark	Henriette	400	van Leenen		Hager & Schuurman.
„	brik	Zwaluw	124	Schut		„
„	bark	Graaf Dirk III	598	Rotgans		Schimmelpenninck & Co.
„	„	Baron Forstner van Dambenoy	319	Kramer	China	„
„	schip	Metalen Kruis	83	Zuurdeeg		„
„	bark	Huyaekoper*.	700	Naack Blok		„
„	„	Cheribon	752	Loest		Landberg, Bezoet de Bie & Co
„	„	Hendrina	562	Pompe.		„
„	„	Jan de Witt *	7-0	Guyt		van Ommeren, Rueb & Co
„	„	Kon. Ned. Yachtclub	625	Zack		„
„	„	Heilige V van Paulo*	429	de Groot		„
„	schip	Schoon Verbond	864	Boscher		Dummler & Co.
„	bark	Herman	632	van Velthoven		„
„	„	Twee Anthonys*.	800	v. Rijn v. Alkemade		Reynst, & Vinju.
„	schip	Zephir	58?	de Vries		„
„	schr.	Hollandia *	706	Wip		Busing, Schröder & Co
„	bark	Jacob	593	Borger		„
„	„	Zuid Beveland	581	Boers	Nederland.	Dummler & Co.
„	„	Decima *	457	Janse		J. Cezard & Co.
„	„	S. van Heel	742	Dietz		„
„	schip	d'Elmina*.	715	Teengs.		„
Nederl Indisch	brik	Ocean	250	Liangsoeij		Puys, Jacobsen & Co.
„ „	bark	Ojenoer				„
„ „	„	Lachmadie.	246			Jacobs
„ „	„	Norban.	316			„
„ „	„	Atiat Rachman				„
„ „	„	Henriette	300	Chevallier	te koop	Schimmelpenninck & Co.
„ „	brik	Johanna Elisabeth	615	van Hoeen	Macassar	P. Landberg & Zeen
„ „	„	Chieftain	150	Kruymel	Billiton	Reynst & Vinju.
„ „	schip.	Egbert.	600	Torinjon	Pamanoekan	Maclaine, Watson & Co.
„ „	bark	Elise	250	Schipper		Gezagvoerder.
„ „	„	Orestes.	500	Jo Ago.		„
„ „	schoener.	Maria Catharina	120			„
„ „	bark	Padang Pandjang	400			„
„ „	stooms.	Macassar	350	Bosch	Samarang & Soerabaya	W. Cores de Vries.
„ „	bark	Generaal Michiels	400	de Wilde	in avary	Hager & Schuurman.
Engelsch	schip	Caledonia	383	Hamilton	Singapore	Pitcairn, Syme & Co.
„	bark	Augusta	373	Ballot	Nederland	Metzendorff, W., R. & Co.
„	brik	J C Ross	250	Ballard.	Cocos	Wilson & Co.
„	schip.	Faloock Sodon	500			Arathoon.
Amerikaansch.	„	Dictator	1500	Zeregio.	Nederland.	Dummler & Co.
„	„	Union		Wilson	China	Metzendorff, Wilmans, Ruys & Co
Zweedsch.	bark	Avik	400	Aalborg.	Singapore	Pitcairn, Syme & Co.
Hamburgsch.	schip	Carl Auguste.	559	Muller.		Busing, Schröder & Co.
„	bark	Siwa	308	Prorsen		Metzendorff, Wilmans, Ruys & Co
„	schip.	Mary Ross	500	Meyer	Soerabaya	„
Deen	schip	Jurgen Bruhn	800	Kopperholt		Busing Schröder & Co.
Oldenb.	schooner	Alfred Herman	250	Brammer	in avary	E. Moormann & Co.
„	bark	Ammerland	210	Fopken.	Californie	Maclaine, Watson & Co.
Brem.	brik	Arminius	205	Nordenholz	China	Pandel & Stichaus.
„	schip	Rubens	620	Seiler		Tolson, Hunt & Co.
Pruis.	„	der Sud	485	Malchow		Metzendorff, Wilmans, Ruys & Co
Spaan.	„	Reyna del Oceana	1500	Socharaga	China	Dummler & Co.
Hanov.	bark	Amazone	220	Fock		Wilson & Co.
Belg.	schip	Eduard & Julie	526	Meanen	Nederland	Metzendorff, W, R. & Co.

De Factorij Schepen zijn aangeduid met een *

MARKTPRIJZEN.

te Batavia.

Koffij, Java ƒ 36,— ℔ pic.
—— Padang, niet voorhanden.
Rijst, Indramaijoe met zakken, ƒ 200,— ℔ koy. afgedaan.
—— (WITTE) 1ste kwalit. ƒ 150,— à ƒ 160,— } verkoopen.
—— „ 2de „ „ 140,— „ „ 150,— }
—— (CARGA) .... „ 115,— „ „ 130,— }
Suiker, (WITTE) N°. 16 ƒ 15,75 afgedaan.
Genever AVH., bij R. & V., ƒ 12,— ℔ keld. in consumptie.
Wisselkoers op Holland *Particulier* 6m/d. 100 pCt.
„ Engeland 6 m/z. ƒ 11,65 à ƒ 11,75 ℔ £.
„ Singapore ƒ 2,80 ℔ $.
„ China ƒ 2,90 nominaal ℔ $.
„ Calcutta ƒ 120,— 100 Cs. Rs.

te Samarang.

Koffij, ℔ pic. ƒ 34,—, oogst opgeruimd.
Suiker No. 16, ƒ 15,50 nominaal.
Indigo, ℔ ℔ ƒ 4,— voor eerste kwaliteit afgedaan.
Koehuiden, ƒ 60,— ℔ kodie.
Buffelhuiden, ƒ 40,— à ƒ 45,— ℔ kodie.
Staartpeper, oogst opgeruimd.
Rijst ordinair wit, ƒ 140 à ƒ 150 } ℔ koy. à 28 pik. zond. zak.
Id. carga „ 115 à ƒ 130 }
Klapperolie, ƒ 23,—.
Katjang „ „ 23,—.
Rotting, ƒ 8,50 à ƒ 9,—.
Kadjangmatten, ƒ 8,—.
Wisselkoers op Holland pari.

te Soerabaya.

Suiker No. 16 ℔ pic. ƒ 15,50.
Klapperolie ℔ pic. ƒ 35,—.
Rijst (WITTE) ℔ koijang ƒ 170,— à ƒ 170,—.
Id. (CARGA) „ „ „ 125,— „ „ 140,—.
Koehuiden ℔ pic. ƒ 40,—.
Arak ℔ legger, ƒ 45,—.
Klapperolie ℔ pic. ƒ 28,—.
Katjangolie „ „ ƒ 20,—.
Rotting, ƒ 8,50 à ƒ 9,50.
Wisselkoers pari.

Den 11den Januarij waren in de Gouvernements Pakhuizen te Pasoeroean afgeleverd uit den oogst van 1860.

DER FABRIEK.	PICOLS SUIKER. Gouv. levering.	vrije beschikking.
Wangoon Redjo	10,582-39.	5,030-05
Ardjo Sarie	14,130-—.	12,867-60
Ardie Redjo	16,000-11.	
Yoso Wilangoon	7,789-72.	
De Hoop	12,113-77.	5,274-57
Djacatra Oost	9,800-—.	14,716-01
De Onderneming	11,050-01.	14,648-21
Wono Redjo	9,306-—.	9,781-17
Kloerahan	10,304-04.	8,611-42
De Goede Hoop	6,860-—.	5,017-61
Gaijam	10,998-—.	4,738-46
Berassie Oost	7,884-—.	11,967-13
Dankbaarheid	7,056-—.	5,980-04
Soeko Redjo	7,500-08.	11,286-99
Kawis Redjo	11,530-57.	
Sarie Redjo	3,000-10.	4,166.—
Pleret	10,272-03.	2,051-69

Te Zamen 136,176-82 pic. Suiker. 116,106-95
178,681-27 „ Koffij.

te Pasoeroean.

Suiker No. 16, ℔ pic. ƒ 15,50.
Rijst (WITTE) ℔ koijang ƒ 160,—.
Id (CARGA) „ „ „ 140,—.
Olie (KLAPPER) ℔ pic. ƒ 25,—.
Id (KATJANG) „ „ „ 20,—.
Wisselkoers pari.

Restant producten in 's lands Pakhuizen te Pasoeroean, den 11*den Januarij* 1860.

5,058-57 pic. suiker oogst 1859.
48,148-84 „ koffij „ 1859.

HANDELSBERIGTEN.

Batavia, 18 Januarij 1860.

300 pic. Gom Elastiek afgedaan tot ƒ 105,—.

Rotterdam, 24 November.

(*Vervolg en slot.*)

Voor *Rijst* vertoonde zich iets meer kooplust, hetgeen gevoegd bij de eenigzins vastere graanprijzen en de iets williger berigten der Engelsche markten, de houders in hunne goede opinie versterkte. De omzet uit de 1ste hand bepaalde zich tot ca. 5700 bn. ex *Argo*, waarvan 4400 bn. tot ƒ $6^3/_4$, 630 bn. tot ƒ 7 en 650 bn. tot ƒ $8^1/_2$; benevens 960 bn. Java, ex Rosina, tot ƒ 6 van boord te ontvangen;

Thee. Ofschoon minder gevraagd en met beperkten omzet. hield zich ongeveer op vorige prijzen staande. De Engelsche markten daarentegen bleven dalende en men noteert heden te Londen *Common* $1/2^1/_2$ à $1/2^3/_4$ d.

Specerijen verkeeren in zeer gedrukte stemming en zouden wel iets beneden de laatste velingprijzen te koop zijn. Men noteert nominaal NOOT No. 1 102 à 104 c.

Huiden blijven vooral in de betere kwaliteiten Java Runder voor uitvoer gevraagd en gaan tot langzaam stijgende prijzen grif van de hand. De omzettingen sedert onze vorige bestaan in: 1000 stuks Samarang Koe- ex *Adm. van Kingsbergen* tot 60 c.

460 „ Oost Ind. „ ex *Eva Johanna* tot 50 c.
249 „ „ *Runder-* ex *Julia* tot 50 c.
1140 „ „ „ „ *Rose* tot $46^1/_2$ c.
560 „ „ „ „ *Maria Elizabeth Marg.* tot 47 c.
215 „ „ „ „ *Australia* tot 46 c.
500 „ „ „ „ *Meddelburg* tot 53 c.
5860 „ „ „ „ *Rosina* tot 57 c.
dooréén ca. 36 c.

Buitendien werden gisteren eenige partijen Singapore en Madras in veiling gebragt, waarvan evenwel slechts een klein gedeelte koopers vond, als:

Van de 3500 Madras zijn 697 ps. verk. tot $14^1/_2$ à 25 c., het overige opgehouden, zoo ook 3019 ps. Madras.

Van de 500 Madras zijn 57 ps. à $23^1/_2$ c., het overige opgehouden.

Van de 1049 zijn 444 ps. verk. tot 22 à $28^1/_2$ c., het overige opgehouden.

De 200 Buffel Huiden zijn à $22^1/_2$ c. verkocht.

Java *Tabak.* De op 17 dezer in veiling gebragte partijen vonden tot hooge prijzen coulant nemers, als:

1238 pakken, hoofdmerk GG, verkocht van $22^1/_2$ tot 146 c.,
1228 „ „ TANL, „ van $33^1/_2$ tot 147 c.,
dooréén ruim 94 c.
90 „ „ SVDP & LSP „ van $41^1/_2$ tot $130^1/_2$ c.,
dooréén ca. 96 c.
360 „ „ ABK, „ van 20 tot 80 c.

Buitendien bij inschrijving uit de hand afgedaan 142 pakken Java, hoofdmerk MTT, per *Patriarch Samhiri*, tot geheimen prijs.

Java *Indigo* met kleinen handel, doch vast op het in onze vorige vermelde avans.

Van *Cochenille* werd een partijtje tot onveranderden prijs verhandeld.

Arak onveranderd; de omzet bepaalde zich toth 33 legg. Batavia, ex *Haamstede*, tot geheim gehouden prijs Voorraad op heden
958/1, 52 2 leggers te Rotterdam; en
726/1, „ „ „ Amsterdam.

Droogerijen. *Kamfer* blijft gevraagd voor speculatie en verzending en tot 74 à 77 cts werd in Japansche veel omgezet, onder 78 c. is niet te koop. Chinesche wordt 76 c. gehouden Men zegt dat in Engeland is gekocht voor verzending naar Britsch Indie. *Cebeben* geheel opgeruimd en 100 c. waard. Lange *Peper* iets lager; 184 bn. per *Prins van Oranje* te Amsterdam aangebragt, zijn tot 21 c. afgedaan *Steranijs* met geringen voorraad en 62 c. niet te bekomen. *Cassia Lignea* flaauw; tot 57 à 58 c. aangeboden, maar zonder kooplust tot dien prijs. *Cassia Vera* begint in de onderscheidene kwaliteiten op te ruimen. tot belangrijke prijsverhooging heeft het echter nog geen aanleiding gegeven; grijze wordt 17 à 24 c. en gele 16 à 35 c. naar kwaliteit genoteerd. *Geconfijte Gember* blijft tot 85 c. aan de markt, doch geniet weinig vraag *Oleum Anisi Stellati* bedong ƒ $5^3/_4$, waartoe te koop blijft. *Japansche Was* sortering A werd bij kleine partijen van ƒ $34^1/_2$ à ƒ 35 gekocht; een partij van 614 kisten meerendeels A is tot ƒ 34 aan de markt. *Sagomeel* blijft tot ƒ 8 en iets hooger gevraagd. *Gum Elasticum* 90 picols, zeilende per Azia, zijn ver boven ƒ 150 afgedaan. *Gutta Percha* de 63 pic per Rose, van Batavia viâ Kaap de Goede Hoop, ca. $^3/_4$ ord. kwal, zijn tot 65 c. afgedaan; het artikel blijft gevraagd. *Gum Damar* is veel aangeboden tot ƒ 28 is te koop, waartoe slechts bij kleine partij te plaatsen is. ƒ 27 wordt geboden. *Gambier* vindt tot ƒ 10 eenigen aftrek.

Bindrotting met weinig kooplust en de veilings-prijzen zijn niet meer te bedingen. Afgedaan zijn tot geheimen prijs 3084 bossen per Tamar en 5500 b. per Erasmus.

Aangekomen en vertrokken Personen.

BATAVIA.

Van den 12 tot en met den 16 Januarij 1860.

HOTEL DES INDES. M. A. Sawachaga, v. Spanje. — J. Nije, v. de Molukkos. — C. C. van der Wijck, J. W. Brouwer, K. von Leschen, v. Onrust. — Z. A. Abbinck, mejufvn. Abbinck, F. E. Embrechts, H. O. de Vos, v. Nederland. — J. C. Bosto, J. F. Secretau, v. Portugal. — P. ten Bont, Rijk, J. N. Waldeck, K. C. Buning, H. D. Guyot, jhr. Meijer, v. de Reede. — N. Neijts, v. Singapore. — P L. Hien, v. China. — T. A. Markies Pereira, J. Djizaski, N. Camhane, v. Lissabon. — L. Carl, v. Serang.

HOTEL DER NEDERLANDEN. J. van Eijbergen, v. Telok-Djambi. — Henry Hertz, J. Itzig Heijne, Alexis Redlich, v. Singapore. — Johannes Heuss, v. Kramat.

JAVA-HOTEL. P. van Andel, v. Serang. — L. F. Praeger, v. Banjermassing. — F. B. Mennen, v. Antwerpen. — P. C. Teengs, K. H. de Groot, v. Rotterdam. — Tormijn, v. de Reede.

Van Hongkong per *Dictator*, de heer McIntost.

Naar Samarang, Soerabaya, Macasser, Timor-Koepang, Delhi en de Molukkos per *Macasser*, luit. t/z. 2e klasse jhr. A. C. van Haeften, 1e luit. der kavallerie Pangeran Hario Tjokro Negoro, onderwijzer S. C. van der Bent, adjud.-onder-offic. Beck, Elève- opzigter Th. la Fontaine, de heeren van Schreven, Gasper, J. W. Boers, J. F. Andriesen, Itzig Heijne, mejufv. Jacobi en de luit. Schepens.

SOERABAYA.

Naar Nederland over Pasoeroean per *Eclipse*, de heeren B. S. Koene- A. Dijkstra, P. J. Tromp, J. J. Leijs, 1 gegageerde en 3 gepasporteerde militairen.

LIJST van Goederen, gedeponeerd in het Regalen-Pakhuis te Batavia.
Van den 25 December tot en met den 13 Januarij.

Van NEDERLAND.

Per Nieuw-Holland.
3 kisten gemerkt LVB No 13.
2 „ adres L. Hanegraaf H (in een driehoek)
1 „ „ Dr. O. G. J. Mohncke, officier van gezondheid der 1ste klasse, adres Hendrik van Reden.

Per Baron Forstner van Dambenoy.
1 kist gemerkt Salatiga.
1 „ „ JG No. 73.
1 „ adres Paine, Stricker & Co.
2 „ „ J. K. Plum, adres Specht Grijp

Per Hollandia
1 pak gemerkt BG No. 361.
2 kist „ S (in een driehoek) No. 2/967 inh. Tuinzaden.
1 „ „ VD No. 3.
1 „ „ VS inh. Schilderijen.
1 „ „ CS No. 115.
1 „ „ PL No. 2528.
1 „ „ DC B No. 256.
3 „ adres Van Ommeren, Rueb.
1 „ „ Mr. Wm. Ebbs, inhoud. Glazen.
6 vaatj. „ Van der Kaij, assistent-resident Soerabaija, adres B. J. van Eck.

Per Jan de Witt.
1 kist gemerkt EJ No. 3.9.
1 „ „ RDS.
1 „ „ HEVDW.
1 „ „ JGP No. 3.
1 „ LJ J. Koch, kapitein der inf.
1 „ adres AJW.
1 „ „ H. R. Me-kendoff.
1 „ „ W. A. J. Hester.

Per Sumatra.
1 kist gemerkt IP & C No. 7.
1 „ „ HVR & C No. 414.

Per Graaf Dirk III.
3 kisten adres L. J. W. de Waal, adres secretaris Casten, no. 1/3.

2 kisten gemerkt PT & C No. 94/5 46.
1 „ „ IF
1 „ CV No. 145 adres kapitein-adjudant van Zijne Excellentie gouverneur generaal.

Per Twee Anthony's.
1 kist gemerkt GCN No. 1.
1 „ „ FIH.
1 „ adres C. E. Uhlenbeck.
1 „ „ Mevr. Drury.
1 „ „ Tek van Kervel, af te geven aan Landberg.
1 „ „ Maj. Bosch.
1 „ „ F. B. van Leeuwen.
1 „ „ M. Huart.
1 „ „ J. C. Reijnst Jr.
1 „ „ G. F. James
1 „ „ J. A. G. Bossle, af te geven aan Reijnst & Vinju.
1 „ „ Mevr. Eis, geb Martens.
1 „ „ A. J. Aremaet.
1 „ „ J. L. Lindwurn, op de westkust van Sumatra, adres Reijnst & Vinju.
1 „ „ Jan Bout.
1 „ „ Cores de Vries.
1 „ „ Leesgezelschap.
1 „ „ JHM No. 6.
1 „ „ M. A. A. Oudeman.
1 „ „ B. J. van Eck te Soerabaya.

Per Schoonverbond.
1 pak Directeuren der Zee- en Brand-Assurantie Maatschappij.
1 „ gemerkt BH & C.
1 „ „ S.
1 „ „ BB & Z.

Per Rubens.
1 pak gemerkt PA No. 1/10.
1 „ „ B.
1 „ „ BA ABB No. 103.
1 kist „ TVC.
1 „ „ NBW.

Scheepstijdingen.

Rotterdam, 25 Nov. Aan een der Belgische bladen ontleenen wij het volgende:

„Hoever wij ook de statistiek der scheepvaart naslaan, wij vinden geen maand October, welke zoo ongelukkig is, als die, welke nu verstreek.

Het aantal totale verliezen in die maand bedragt; 296
tegen 260 in 1854
„ 100 „ 1855
„ 220 „ 1856
„ 270 „ 1857
en „ 210 „ 1858

De maand November zal voorzeker October nog overtreffen want op 11 dezer telde men reeds bijna 200 totale verliezen."

Vlissingen, 11 Nov. De Nederl. bark H. Liduina, kapt. ten Brink, van Shields naar Shanghay, alhier met schade binnengeloopen, is op de haven gekomen en wordt in 's rijks dok gehaald.

Deal, 22 Nov. Het alhier in avarij binnengeloopen schip Ocean Ranger, kapt. Knowles, van Bombay naar Rotterdam moet £ 475 betalen aan de logger, die in den nacht van 6 op 7 dezer adsistentie aan dat schip verleend heeft.

Gepraaide Schepen.

6 Sept., op 35° ZB. en 25° OL., Dolphin, ..., v. Batavia n. Falmouth.

17 Sept., op 29° 30' ZB. en 11° OL., Fop Smit, Hoefman, v. Batavia n. Rotterdam,

17 Sept., op 30° ZB. en 12° OL., Clara, ..., v. Batavia n. Falmouth.

19 Sept., op 29° ZB. en 10° OL., Argo, Junge, v. Batavia n. Bahia.

26 Sept., op 31° 24' ZB. en 36° 5' OL., Gabalva, v. Mauritius n. Amsterdam (met de lading van het afgekeurde schip Java's Welvaren).

1 Oct., op 28° 20' ZB. en 8° 10 OL., Ferdinandina Emma, Tange, v. Batavia n. Amsterdam.

15 Oct., op 8° 35' NB. en 25° WL., Estafette, Rietveld, v. Amsterdam n. de Kaap de G. Hoop.

15 Oct., op 7° ZB. en 16° WL., Minnehaha, v. Batavia n. Londen.

21 Oct., op 11° NB. en 27° WL., Rubens, Sottenhorn, v. Liverpool n. Batavia.

22 Oct., op 9° 53' NB. en 24° 11' WL., Twee Anthony's van Rijn, v. Rotterdam n. Batavia.

31 Oct, op 26° 40' NB. en 34° 4' WL., Acadia, Greefkes, v. Java n. Amsterdam.

4 Nov., op 30° 44' NB. en 36° 33' WL., Cornelis Gips, v. Rijn, v. Batavia n. Dordrecht.

16 Nov., op 48° NB. en 10° 14' WL., Capella, Landweer, v. Amsterdam n. Batavia.

Schepen in Lading.

ROTTERDAM. *Batavia*, Gouv. van Swieten, v. d. Harst. — Guinea, ... — Jan van Galen, de Boer.

Batavia en *Soerabaya*, Jhr. Mr. v. d. Wal v. Puttershoek Lammerts.

Batavia, *Sam.* en *Soerabaya.* Maasstroom, Mellema. — Cath. Wilhelmina, Popken.

Soerabaya, Kinderdijk, Zwanenburg. — Koning en Vaderland, v. Bruggen.

Soerabaya en *Macasser*, Wilhelmina, Blekkingh.

Amboina, Erasmus, v. Heyningen.

Japan, Krimpen a/d. Lek, Ouwehand.

Singapore en *Hongkong*, Jeannette en Corn., Verhoeven.

AMSTERDAM. *Batavia*, Henriette, Portenger. — Azia, Molenaar. — Willem Daniel, de Meester.

Batavia en *Soerabaya*, Hercules, Detering.

Batavia, *Sam.* en *Soerabaya*, Nicot, Amesz.

Batav., *Cherib.* en *Pekalongan*, Marg. Simonetta, Hoffman.

Soerabaya, Wassenaar, Hofstee. — Koning Willem III, Zeijlstra. — Willem Eggerts, Faber.

Macasser, viâ *Batavia*, Tasmania, Jonker.

Padang Zeelandia, Blaakhert.

Singapore, Sperwer, Schreuder.

Sydney, Amazone, Abbink.

Melbourne, Jacoba Christina, Jaski.

Kaap de Goede Hoop, Prov. Drenthe, Beckering.

CARGA-LIJSTEN.

Aan- en Uitvoer te Batavia van December tot en met den 10 Januarij 1859.

Aanvoer.

Van Boston per Am. schip *Union*, gez. W. Wilson, agt. Paine, Stricker en co.

5000 bn. drilis, *Agenten.*

Van Nederland per Ned. schip *Zephir*, gez. de Vries, agt. Reynst en Vinju.

100 vs. boter, 70 st. arak leggers, *Agenten.*
50 arak leggers, *Order.*
30 st. arak leggers, *J. Cezard en co.*
13 kn. kap. in zaagmessen, 100 vs. koper specie, 20 do. zilv. specie, 292 coll. koopwaren, 1058 stav. ijzer, *Gouvernement.*

Van Nederland per Ned. schip *Decima*, gez. Akkerman, agt. J. Cezard en co.

100 vn. specie, 50/m. steenen, 1970 coll. diverse, *N. H. M.*
100 bn. manufact., *Arnold en Zonen.*
5 bn manufact., *Metz.*, *Wilm.*, *Ruys en co.*
60 coll. bier, *Landberg*, *Bezoet de Bie en co.*
22 md. bronwater, *W. Sechtgrijp.*
53 coll. provisien, *van Ommeren*, *Rueb en co.*
281 coll. diverse, *Haager en Schuurman.*
38 kn. provisien, *Gumprich en Strauss.*
15 kn. manufact., *Busing*, *Schroder en co.*
19 kn. koopwaren, *Bahre en Kinder.*
6 kn. meel, *Schimmelpenninck en co.*
6 kn. koopwaren, *B. van Leeuwen en co.*
100 vn. bier, *T. Croze.*
5 kn. diverse, *G. Kolff en co.*
200 md. bier, *van der Meulen en co.*
25 oxh. wijn, *Cassalette en co.*
50 vn. bier, 200 vs. boter, *J. Cezard en co.*
15 bn. manufact., 20 vs. boter, 135 vs. verwwaren, *Order*

Van Japan per Ned. schip *Zealew*, gez. Bloem. agt. Haager en Schuurman.

260 kn. boomwas, *Agenten.*
21 kn. koopwaren, 2 do. klokken, 13 bn. kurken, 100 ps. koehuiden, *Schimmelpenninck en co.*
4 kn. lijnwaden, 21 bn. en 31 pakk. koopwaren, *T. S. van der Meulen.*
380 kn. boomwas, *B. Kopersmit en co.*
3 kn. koopwaren, *Pandel en Stichaus.*
142 kn. paijongs, 84 do. lakwerk en porcelijn, 300 do. sakkij, 21 do. porcelein, 290 do. soija, 339 do. boomwas, 10 bn. hennep, 1 partij steenkolen, *Gouvernement.*

Van Amsterdam per Ned. schip *Jacob*, gez. Borger. agt. Busing, Schroder en co.

76 coll. manufact., 50 leggers, *Agenten.*
1 kt. ijzerwerk, 26 bn. zeildoek, *Pandel en Stichaus.*
1 baal manufacturen, *H. van Riet en co.*
2 kn. brandewijn, 32 do. provisien, 2 kn. koopwaren, *Gumprich en Strauss.*
44 kn. bier, *Engelhard en co.*
60 kn. bier, *John Pryce en co.*
7 kn. meubelen, *R. Sluswijk.*
16 kn. papier, *Order.*
25/2 pijp. bier, *Metz.*, *Wilm.*, *Ruys en co.*
4 kn. manufact., 6 kn. koopwaren, *E. Moormann en co.*
10 kn. koopwaren, *H. M. van Dorp.*
8 kn. koopwaren, *Niederer.*
21 coll. en 939 kn. koopwaren, *Bahre en Kinder.*
150 vs. boter, *Order.*
100 vs. boter, *Landberg*, *Bezoet de Bie en co.*
11 kn. papier, *Arnold en Zonen.*
51 kn. manufact., *Tolson*, *Hunt en co.*
100 vs. boter, *Schimmelpenninck en co.*
200 vs. loodwit, *Dümmler en co.*
202 coll. en 200 vs. koopwaren, *E. Moormann en co.*
100,000 steenen, 100 vn. cement, 20 do. specie, 156 bn. zakken, 680 vn. spek, 200 do. meel, 47 keld. lijnolie, 2 kn. zilverwerk, 140 coll. div. gouv. goederen, *Factorij.*

Uitvoer.

Naar Bremen per Old. schip *Oldenburg*, gez. H. H. Bunje, agt. Busing, Schroder en co.

146/1 en 36/2 legg. arak, 7/3 do. arakspiritus, 4657 pic. rijst, 294 do. rotting, 16,950 st. malaka rotting, (100 kn. koopwaren, uit entrep.), *Agenten.*
4 vn. volksbrood, uit entrep., *Battenburg.*

Naar Nederland via Samarang per Ned. schip *Staatsraad van der Heuven*, gez. Heijmeriks, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

voor Nederland.

400 pic. tin, 110 do. rotting, *N. H. M.*

voor Samarang.

2 kn. kantoorbehoeften, *N. H. M.*

Naar Manilla per Am. schip *Boston*, gez. Potter, agt. Paine, Stricker en co.

148 keld. genever, uit entrep., *Reynst en Vinju.*
7 kn. tabak, 50 blikk. crakers, 2 bn. katoenen, *aan boord gebleven lading van Calcutta.*

Naar Frankrijk via Cheribon per Fr. schip *Le Cezard*, gez. Ross, agt. J. Cezard en co.

400 pic. rotting, 1396 do. suiker, 708 do. koffij, *Agenten.*

Naar Nederland via Samarang en Soerabaya per Ned. schip *Postiljon*, gez. van de Poll, agt. Dümmler en co.

38 coll. Jap. goederen, *aan boord gebleven lading van Japan.*
5 coll. do. do. uit entrep., *van Walchern en co.*
190 kn. was, uit entrep., *Haager en Schuurman.*
60 pic. rotting, *Dümmler en co.*
130 pic. koedranghout, *G. Baijn en co.*
1994 pic. suiker, *Paine*, *Stricker en co.*

Meteorologische Waarnemingen gedaan aan den Tijdbal te Batavia van 14 tot 17 Januarij 1860.

Dagen.	Datum.	Waarnemings uren.	Drukking van den Dampkring gecorrigeerd.	Temperatuur der Buitenlucht in de schaduw	Temperatuur van het Kwik in de schaduw	Psychrometer. Drooge bol.	Psychrometer. Natte bol.	Spanning van den waterdamp.	Betrekkelijke vochtigheid per cent.	Daauw punt.	Getal Regen uren sedert den laatsten middag.	Gevallen Regen sedert den laatsten middag.	Helderheid van de lucht uitgedrukt in tiende deelen	Wind. Rigting.	Wind. Kracht.	Vorm en Rigting der Wolken.	Aanmerkingen.
			m m	Celsius.	Fahrenh.	Celsius	Celsius	m m		Celsius		Meter.					
Zaturdag	14	9 u. morg.	761.6	26° 2	78	26° 0	24° 6	21.1	88	23.7	....	......	1/10	Westl.	3	ci cu en en ci st Ni.	betrokken.
		12 u. midd.	761.0	27° 0	80	27° 0	25° 4	21.9	87	24.4	3	0,04	6/10	N. W	4	ci st en Ni.	
		3 u. nam.	760.2	27° 0	80	27° 0	25° 0	21.2	84	23.8	....	......	8/10	N. W.	3	cu en Ni.	blaauwe Vlag gewaaid.
Zondag	15	9 u. morg.	761.4	26° 4	79	26° 4	24° 4	20.5	84	23.2	....	......	6/10	WNW	2	cu en Ni.	
		12 u. midd.	761.2	27° 2	81	27° 2	25° 0	21.0	83	23.7	4	0,03	6/10	N. W.	3	cu en Ni.	
		3 u. morg.	760.2	28° 6	83	28° 4	25° 4	21.0	78	23.7	....	......	8/10	WNW	2	cu en Ni.	Opklarend.
Maandag	16	9 u. morg.	760.6	27° 8	82	28° 0	25° 8	22.0	84	24.5	....	......	4/10	West	1	cu en Ni.	
		12 u. midd.	760.2	28° 0	84	28° 0	25° 0	20.5	78	23.3	1	0,01	8/10	West	2	ci st cu en Ni Oost.	
		3 u. nam	758.8	28° 4	84	28° 2	26° 2	22.6	85	25.0	....	......	10/10	WNW	1	cu en Ni.	
Dingsdag	17	9 u. morg.	761.0	26° 0	80	26° 0	24° 0	20.0	84	22 8	....	......	6/10	Z. W.	2	cu en Ni.	betrokken.
		12 u. midd.	760.4	27° 2	82	27° 0	25° 0	21.2	84	23.8	0	0	8/10	West	4	cu en Ni.	
		3 u. nam.	760.0	27° 8	83	28° 0	25° 0	20.5	78	23.3	....	......	3/10	West	3	cu en Ni.	

Van elk artikel in dit nommer voorkomende, en niet door anderen geteekend, stelt zich voor de wet als schrijver bekend
W: BRUINING.

Snelpersdruk, W. BRUINING, Batavia.